

Iz sveta tišine



Poročilo s konference v Jeruzalemu

Miss gluhih Slovenije 2014 je Maša Gruden

Državno prvenstvo v bowlingu – trojice

V spomin Ademu Jahjefendiću

Obvestilo uredniškega odbora

Pred vami je majska številka glasila Iz sveta tišine, v kateri boste našli veliko zanimivega in raznovrstnega branja. V tokratni številki vam poleg rednih rubrik ponujamo poročilo o udeležbi na konferenci v Jeruzalemu, kjer sta potekali tudi skupščini Evropske in Mednarodne zveze naglušnih, članek o izboru za miss gluhih 2014, zahvalo članov DGN Celje v spomin na bivšega dolgoletnega sekretarja Adema Jahjefendića in še mnogo zanimivosti. Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni.

Če bi želeli tudi sami napisati prispevek, ste pri srčno vabljeni, da ga pošljete po elektronski pošti ali na naslov Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, s pripisom 'za IST'.

Če se vam zdi naše glasilo zanimivo in ga želite prejemati, vas vabimo, da nam na naslov Zveze ali po elektronski pošti sporočite svoje ime, priimek ter naslov, da vas uvrstimo med njegove prejemnike.

Ne pozabite tudi na spletno glasilo IST, ki je dosegljivo na spletni strani www.zveza-gns.si.

Še vedno velja vabilo za dejavno sodelovanje pri ustvarjanju našega skupnega glasila Iz sveta tišine. Svoje prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov urednistvo.ist@zveza-gns.si.

Uredništvo

Izdajo in tisk glasila sofinancirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO) ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Stališča Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ne izražajo stališč FIHO.



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Pošiljanje pisnega in slikovnega gradiva za glasilo IST

V uredništvo prihajajo različne vrste datotek in fotografij za objavo. Radi bi vas vnovič spomnili na že napisana navodila, kako in v kakšni obliki je treba pripraviti in poslati datoteke. Le ob upoštevanju navodil bomo lahko zagotovili kakovost našega tiskanega medija.

BESEDILNE DATOTEKE

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnil, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

SLIKOVNE PRILOGE

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije potrebno upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije narejene s fotoaparatom, izberite nastavitve kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304).

Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavitve kakovosti slike črko L (Large). Tovrstne fotografije so običajno v formatu jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu jpg. Če nimate kakovostnega optičnega čitalca, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvirno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB. Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument! Ko boste besedilo v Wordu poslali po elektronski pošti, zraven pripnite še fotografije v formatu jpg. Če poslane fotografije in besedila ne bodo ustrezala navodilom, bomo članke prisiljeni zavrniti oziroma jih objaviti brez fotografij.

Uredništvo

IZDAJATELJ: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, Ljubljana, telefon: 01/500 15 00, telefaks: 01/500 15 22 SPLETNA STRAN: www.zveza-gns.si UREDNIK: Adem Jahjefendić, urednistvo.ist@zveza-gns.si UREDNIŠKI ODBOR: Franci Mulej, Boris Horvat, Franc Forštner, Aleksandra Rijavec Škerl, Nataša Kordiš LEKTORICA: Anita Jurič OBLIKOVANJE: Matjaž Plut TISK: Farba, grafične storitve d. o. o. Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. V posameznih primerih mnenja posameznikov ne izražajo obvezno tudi mnenja ZDGNS. Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo čast drugih, ne objavljamo. Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zaradi česar na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (UL RS št. 89/98) ni zavezano plačilu DDV-ja. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Fotografija na naslovnici: Miss gluhih 2014 in ostale gluhe misice **Foto:** Adem Jahjefendić

Komaj smo zakorakali v leto 2014, je že skoraj polovica leta naokoli in pozdravil nas je mesec maj. Zima se je resda že zdavnaj poslovila, a mrzli in deževni dnevi še vztrajajo.

Raziskava, ki smo jo izvedli pred leti, je pokazala, da ste z našim delom zadovoljni in najraje berete članke, ki opisujejo dogajanja v društvih.

Vendar pa v letošnjem letu le nekaj društev redno in vestno sodeluje z našim uredništvom. Mi pa si želimo, bi v vsaki številki objavili vsaj en dogodek ali en članek iz vsakega društva. Nekatera društva namreč v celem letu ne pošljejo niti enega prispevka in videti je, kot da se pri njih nič ne dogaja.

Mnogi se sprašujete, zakaj časopis prihaja v nabiralnike tako pozno. V uredništvu se trudimo pripraviti dobre in zanimive vsebine, vendar pa se

v zadnjem času dogaja, da ne prejmemo dovolj člankov za izdajo časopisa. Zato bi vas vse še enkrat lepo pozval, da nam pošljete vaše prispevke na elektronski naslov urednistvo.ist@zveza-gns.si, po možnosti skupaj s fotografijami, pod katere napišite, kaj predstavljajo. Na ta način bodo tudi v ostalih društvih dobili ideje, kaj lahko za svoje člane pripravijo.

Hkrati bi se rad zahvalil nekaterim strokovnim sodelavcem in ostalim piscem, ki nam redno pošiljate svoje prispevke in z njimi bogatite naše glasilo.

Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni. Naj se tudi vaš glas sliši dlje kot le do prvega soseda.

Adem Jahjefendić



S sekretarjeve mize

Pravilnik o zdravstvenih pogojih voznikov motornih vozil za osebe z okvaro sluha

S strani Ministrstva za zdravje smo po številnih dopisih in zaprosilih prejeli odgovor glede pravilnika in dobili zagotovilo, da bodo v najkrajšem času pristopili k spremembi in popravili besedilo prvega odstavka druge točke Priloge 1, za katerega so tudi sami ugotovili, da gre za »administrativni nesporezum oziroma napako«. Če bodo ob tem naleteli na kakršnekoli težave, nas bodo povabili na sestanek. Na sam sestanek pa nas v roku več kot enega leta še niso povabili. Hkrati so nas želeli obvestiti, da se v bližnji prihodnosti, predvidoma konec letošnjega leta, pripravlja dopolnitev omenjenega pravilnika na podlagi izkušenj, ki so jih oni in izvajalci pridobili v času od njegovega sprejema. Takrat bodo v komunikaciji s sodelujočimi specialisti odprli tudi drugo temo, ki smo jo naslovili, in sicer glede voznikov druge skupine. Zavzeli se bodo za ureditev, ki bo za vse udeležence v prometu varna in nediskriminatorna. Pričakujemo, da bo do takrat ta zadeva potekala brez dodatnih zapletov.

Skupščine društev

S predsednikom Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije sva se redno udeleževala skupščin društev. Žal je nekaj društev sklicalo skupščino na isti dan, tako da sva šla v tem primeru vsak na drugo. Vsa društva so potrdila svoja poročila in plane ter bodo kljub občutno manjšim finančnim prilivom nadaljevala z izvajanjem posebnih socialnih programov na lokalni ravni. Nasplošno lahko rečemo, da so uporabniki zadovoljni z delom, predvsem pa opozarjajo, kako pomembna so društva za gluhe in naglušne, saj so marsikomu drugi dom.

Skupščina Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije

Krona vseh aktivnosti – po številnih sejah različnih organov ob zaključku leta 2013 – je bila Skupščina



Delegati skupščine

ZDGENS. Bila je zelo dobro obiskana, saj je bilo od 28 delegatov skupščine prisotnih kar 25 delegatov, ki so obravnavali poročila in plane ter vse tudi potrdili. Gradivo skupščine je bilo obsežno (več kot 200 strani), delegati pa so bili pri prebiranju le-tega vestni in so postavljali kar veliko vprašanj. Z visoko stopnjo zaupanja delegatov skupščine in sprejetimi sklepi smo zadovoljni.

Evropsko prvenstvo gluhih v kegljanju – Celje, Slovenija, 23.–28. junij 2014

Organizacijski odbor je začel s prvimi formalnimi sestanki, čeprav so se nekatere aktivnosti za izvedbo tega dogodka začele že pred več kot enim letom. Slovenska moška in ženska ekipa se pridno pripravljata ter trdo trenirata, in ker bo prvenstvo na domačih tleh, pričakujemo uvrstitve na najvišja mesta in medalje. Pričakujemo, da bo v središču slovenskega kegljanja ob navijanju številnih domačih navijačev velikokrat zaplapolala slovenska zastava. Pripravite se na navijanje za naše tekmovalce na čelu z največjim favoritom prvenstva Alešem Peperkom iz Celja.



Aleš Peperko

Okrogla miza Odbora naglušnih Zveze gluhih in naglušnih Slovenije – Storitve ponudnikov slušnih aparatov in polževih vsadkov

Odbor naglušnih je pod okriljem Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije organiziral okroglo mizo z željo opozoriti na težave, s katerimi se srečujejo uporabniki slušnih aparatov in polževih vsadkov. V Sloveniji je skoraj 10 % populacije, ki se sooča s težavami zaradi izgube sluha. Okoli 70.000 oseb uporablja slušne aparate. Odbor naglušnih je pozimi 2014 izvedel preliminarno raziskavo o zadovoljstvu s slušnimi aparati in polževimi vsadki ter spremljajočimi storitvami. Na okrogli mizi so sodelovali predstavniki dobaviteljev slušnih aparatov, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije

in uporabniki. Bili so si soglasni o vzpostavljanju boljšega sodelovanja pri zadovoljevanju potreb naglušnih, predvsem pa so se strinjali, da je komunikacija bistvenega pomena za dobro funkcioniranje v družbi. Opozorili so tudi na potrebo po vzpostavitvi rehabilitacije odraslih po prejemu slušnega aparata. Dogovorili so se za sodelovanje pri ozaveščanju in izobraževanju družbe o težavah oseb z okvaro sluha.



Okrogla miza

Raziskava Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije o zadovoljstvu s slušnimi aparati in polževimi vsadki ter spremljajočimi storitvami

Z namenom opozarjanja javnosti o zadovoljstvu uporabnikov slušnih aparatov in polževih vsadkov je Odbor naglušnih ZDGNS izvedel raziskavo o zadovoljstvu s slušnimi aparati in polževimi vsadki ter spremljajočimi storitvami. V raziskavo so bile vključene osebe s slušnim aparatom in polževimi vsadki ter BAHO. Raziskava je na manjšem vzorcu članov društev ugotovila starostno strukturo uporabnikov ter njihovo zadovoljstvo z uporabo in storitvami slušnih aparatov in polževih vsadkov. Raziskava je dobrodošla, saj osveži naš pogled na situacijo ter na novo začrta smernice dela za naprej. Izsledki raziskave predstavljajo del naših nekaterih drugih raziskav, brez katerih ni mogoče delati. Zahvaliti se je treba vsem, ki so pri tem sodelovali, tako avtorjem kot samim izvajalcem in anketirancem.



Novelacija Pravilnika o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi ter večstanovanjskih stavb

Sedanji veljavni pravilnik je bil v Uradnem listu objavljen leta 2003, v tem času pa so v zvezi z njim nastale tri spremembe, in sicer Odločba Ustavnega sodišča o razveljavitvi 4. člena pravilnika (2009), nov standard SIST ISO 21542 in nov Zakon o graditvi objektov (2012). Zaradi vseh omenjenih sprememb je treba pristopiti k novelaciji tega pravilnika, kar pa zahteva veliko sodelovanje vseh invalidskih organizacij, med katerimi smo tudi mi sami zelo zainteresirani. Na Nacionalnem svetu invalidskih organizacij Slovenije smo začrtali prve korake sodelovanja, saj gre za pomembne spremembe tudi za gluhe in naglušne.

Predlog Zakona o igrah na srečo

Za invalide in njihove organizacije so zakoni s področja iger na srečo med ključnimi deli zakonodaje, ker neposredno vplivajo na kakovost njihovega življenja in pogoje dela invalidskih organizacij. Slednje so integralni element sodobnega invalidskega varstva, kar prepoznava tudi konvencija Združenih narodov o pravicah invalidov, ki državo podpisnico eksplicitno obvezuje, da spodbuja delovanje invalidskih organizacij, predvsem pa jo zavezuje, da se v vseh procesih odločanja o zadevah, ki se tičejo invalidov, temeljito posvetuje z njihovimi reprezentativnimi predstavniki. Ob pripravi aktualnega predloga Zakona o igrah na srečo obveze iz konvencije znova niso bile spoštovane, podobno kot ob sprejemanju Zakona o davku na srečke, ko smo ves čas zaman opozarjali, da bo uvedba davka drastično zmanjšala prilive v Fundacijo za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij in s tem okrnila posebne socialne programe, ki že dolgo niso več dopolnilni, temveč nenadomestljivi faktor socialnega varstva in eksistence najbolj ranljivih skupin. Našim opozorilom navkljub je bil davek na srečke uveden, posledica je skoraj 40 % manj prilivov za Fundacijo za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, posebni socialni programi so skrčeni na minimum, fiskalni učinek pa je zanemarljiv. Kar pri noveli Zakona o igrah na srečo vzbuja še posebno skrb, je 105. člen, ki ga je glede na komentar težko razumeti drugače, kot da se poslej sredstva iz loterije ne bodo več nakazovala neposredno na Fundacijo za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, temveč prek vmesnega člena. Če je ta vmesni člen državni proračun ali neka tehnična rešitev, bi tovrstna sprememba porušila dinamiko prilivov na Fundacijo za

financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij in ogrozila obstoj invalidskih in humanitarnih organizacij ter izvajanje posebnih socialnih programov. Invalidi smo ves čas ekonomske krize stoično in z razumevanjem sprejemali krizne ukrepe, čeprav so nas prizadeli nesorazmerno in bistveno zmanjšali kakovost življenja invalidov. Ob prepričljivih argumentih in jasni viziji smo pripravljeni na žrtve tudi vnaprej, ne moremo in ne nameravamo pa več tolerirati konstantnega kršenja konvencije in pokroviteljskega odnosa države. Vse evropske strategije s področja invalidskega varstva izpostavljajo nujnost doslednega izvajanja konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov v času krize in nesprejemljivost krčenja socialnih in državljskih pravic invalidov s krizo kot izgovorom. Upravičeno terjamo in pričakujemo aktivno sodelovanje v vseh procesih odločanja o zadevah, ki se nas tičejo, in Zakon o igrah na srečo je brez dvoma ena takih zadev. Poleg zdravega razuma temu dejstvu jasno pritrjuje tudi še vedno veljavna nacionalna Strategija razvoja iger na srečo, ki jo predlagani 105. člen popolnoma ignorira. Invalidi politiko razumemo v klasičnem smislu besede, kot polemiko, soočanje argumentov različnih deležnikov z različnimi interesi, in ne kot diktat večine nad manjšino, ne kot politiko nujnih postopkov in izvršenih dejstev, kozmetičen politični diskurz, kjer v javni obravnavi sicer imamo formalno možnost podajanja pripomb, vendar le zato, da lahko ob predlogu zakona piše, da je usklajen s civilno družbo, same pripombe pa nikoli ne dobijo vsebinskega odgovora, kaj šele da bi bile dejansko upoštevane. Glede na vse navedeno slovenske reprezentativne in druge invalidske organizacije, povezane v Nacionalni svet invalidskih organizacij Slovenije, še pred obravnavo zakona o igrah na srečo v Državnem zboru zahtevamo odgovor na vprašanje, kako si predlagatelj razlaga 105. člen predloga Zakona o igrah na srečo in kako naj bi se izvajal v praksi. Zahtevamo tudi takojšnji sestanek s predsednico vlade, ker se konvencija Združenih narodov o pravicah invalidov v Sloveniji ne samo ne izvaja, temveč tudi rutinsko krši, in ker je skrajni čas za oblikovanje integralne državne invalidske politike z jasno vizijo, cilji ter strategijami in ukrepi za njihovo doseganje.

Pripombe k Operativnemu programu za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020

Po preučitvi prvega osnutka Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 smo v sodelovanju z Nacionalnim svetom invalidskih organizacij Slovenije podali pripombe, saj je dokument po zasnovi in stilu

birokratsko hermetičen, po vsebini pa ohlapen in generičen, zato se je bati, da bo deležen podobne kritike Evropske komisije kot pred tem že Partnerski sporazum in Strategija pametne specializacije. Pogrešamo bolj jasne in merljive cilje, strategije za doseganje le-teh in nosilce odgovornosti za izvedbo; operativni program namreč sploh ne omenja invalidskih organizacij, ki bi morale biti glede na svoje izkušnje in uspešnost pri izvajanju posebnih socialnih programov vključene v primere ukrepov in med upravičenci za sredstva vsaj pri specifičnih ciljih. Enako zaskrbljujoče je, da operativni program med ciljnim skupinami ne omenja niti invalidov. Naj ob tem poudarim, da se v skladu s smernicami Evropskega invalidskega foruma, krovne evropske asociacije nacionalnih svetov invalidskih organizacij, tudi slovenske invalidske organizacije pospešeno usposablja za črpanje evropskih sredstev, predvsem iz strukturnih skladov in specifično iz Evropskega socialnega sklada. Slovenske invalidske organizacije nujno potrebujejo razpise in ustrezno podporo za dostop do evropskih skladov, ker jim upad sredstev iz Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij ne dopušča več izvajanja posebnih socialnih programov, ki so v zadnjih letih presegli dimenzijo komplementarnega in postali nenadomestljiv vektor invalidskega varstva. Od nosilcev odgovornosti za izvajanje kohezijske politike pričakujemo holističen pristop, upoštevanje vloge in pomena invalidskih organizacij ter razpise, ki jim bodo omogočili dostop do evropskih sredstev.

Konferenca o invalidskih podjetjih – kako dolgo še brez strategije?

Invalidska podjetja imajo v Republiki Sloveniji že skoraj šestdesetletno tradicijo. Prve oblike podjetij, ki so bila namenjena zaposlovanju in usposabljanju invalidov, so se pojavile že v poznih 50-ih letih prejšnjega stoletja. V Sloveniji je trenutno 142 invalidskih podjetij, ki imajo 11.015 zaposlenih, od tega 5.494 invalidov. Invalidska podjetja kot gospodarske družbe, ki zaposlujejo skoraj petino vseh zaposlenih invalidov na trgu dela, pomenijo pomembno možnost zaposlovanja invalidov v Republiki Sloveniji in s tem invalidom, ki bi sicer ostali nezaposleni in v breme socialnih transferjev, omogočajo, da si tudi sami ustvarjajo socialno varnost in se tako enakopravno vključujejo v svoje družbeno okolje. Invalidska podjetja so subjekti socialne ekonomije, ki je nepogrešljiva sestavina ekonomske in socialne politike v Evropski uniji. Kljub temu da se v naši državi na podlagi sistemske zakonodaje za zaposlovanje invalidov porabljajo javna namenska sredstva in se jim s tem zagotavlja

enakopraven položaj na trgu dela, se v praksi pojavljajo številne težave, ker država ne vodi integralne politike na tem področju. Sodobna tehnologija ponuja vedno več podpornih mehanizmov, s pomočjo katerih čedalje širši krog invalidov dosega vsaj povprečno produktivnost. Produktivna zaposlitev je vsekakor eden od najboljših ukrepov za normalizacijo njihovega življenja. Pri oblikovanju ukrepov in programov za nadaljnji razvoj invalidskih podjetij v Republiki Sloveniji je treba upoštevati njihovo tržno naravnost, delovanje ekonomskih zakonitosti in posebno poslanstvo invalidskega podjetja – usposabljanje in zaposlovanje invalidov pod posebnimi pogoji.

Delavnica o raziskovanju znakovnega reda slovenskega znakovnega jezika

Slovenska javnost ne pozna dobro problematike gluhih, niti ne njihovega jezika, saj slišišči zelo redko pridejo v stik z gluhi in s kretanjem. Gluhi sami o tej temi težko razpravljajo, saj pogosto nimajo potrebnega jezikoslovnega predznanja, dasiravno kot rojeni kretalci svoj jezik intuitivno obvladajo. Čeprav slovenski znakovni jezik doslej še ni bil temeljito raziskan, to ne pomeni, da je kot jezik manj ali slabše razvit. Izgovori, da se znakovnega jezika ne more uporabljati, ker ni dovolj razvitega besednega zaklada, ne vzdržijo, saj se besedni zaklad ravno z jezikovno rabo razvija. Če torej izhajamo iz stališča, da je slovenski znakovni jezik samostojen jezik, ga ni treba razvijati, ampak spoznavati. Temu je bila namenjena tudi delavnica na temo znakovnega reda v slovenskem znakovnem jeziku. Namen delavnice je bil raziskovanje slovenskega znakovnega jezika in odkrivanje specifik raziskovanja znakovnega jezika. Začeli smo s primerjavo raziskovanja besednega reda v oralnih jezikih. Na ta način smo se seznanili z različnimi možnostmi besednega reda, ki jih jezik lahko uporablja. Vodja delavnice je bil Matic Pavlič, doktorski študent na temo znakovnega jezika.



Udeleženci delavnice

Znakovni jezik povezuje

Skupino za znakovni jezik gluhih sestavlja enajst uporabnikov Varstveno-delovnega centra Koper - Markovec in varuhinja Nina Holšek. V času magistrskega študija inkluzivne pedagogike v Kopru se je srečala z znakovnim jezikom gluhih in kmalu za tem ugotovila, da bi bilo znanje le-tega zelo dobrodošlo in koristno tudi v Varstveno delovnem centru. Ker imajo v enoti naglušnega uporabnika, ki znakovni jezik pozna in občasno uporablja, je bila motivacija za učenje še večja. Kmalu so ugotovili pozitivne učinke uporabe kretenj in sploh boljšega poznavanja problematike gluhih in naglušnih. Uporabniki so se med seboj bolje razumeli in bili veliko strpnejši. Konfliktov, ki so bili prej posledica slabega razumevanja, je bilo vedno manj. Po pol leta učenja in vaj so se odpravili v Vrtec Mavrica Izola, kjer so otrokom predstavili znakovni jezik gluhih in jih naučili kar nekaj kretenj. Kmalu za tem so pripravili predstavitev za prvošolčke iz Osnovne šole Livade Izola in otroke uspešno naučili ljudsko pesmico »Jaz sem mala roža« v znakovnem jeziku gluhih. Izumili in predstavili so jim tudi maskoto skupine – Duhca Gluhca, ki otrokom na prijazen način prikaže kretnje ob pisanem besedilu pesmice. Letos so bili ponovno vabljeni v Osnovno šolo Livade in tokrat so obiskali kar oba oddelka prvega razreda. Uporabniki so nastopili v vlogi mentorjev in otrokom prikazali znakovni jezik gluhih na zanimiv, a hkrati preprost način. Otroci so svoje mentorje zelo lepo sprejeli in drugačnost je na nasmejanih licih vseh udeleženi zbledela. Sodelovanje Varstveno-delovnega centra v Kopru z okoliškimi šolami dokazuje, da znakovni jezik ljudi povezuje.

Festival tretjega življenjskega obdobja v Mariboru

Dragocene izkušnje starejših in neusahljiva igrivost otrok so že drugo leto zapovrstjo poskrbele za pravo medgeneracijsko vzdušje. Od 25. do 27. aprila je na 85 prizoriščih in v družbi več kot 170 sodelujočih organizacij, društev in podjetij kar 15.000 obiskovalcev uživalo v številnih predstavitev, sejemskih ponudbah, delavnicah, odrskih nastopih ipd., kar kaže na to, da tudi štajerski konec podpira tovrstne dogodke. Dogajanje je potekalo v duhu evropskega dneva medgeneracijske solidarnosti, ki ga obeležujemo 29. aprila. Iskreno se zahvaljujemo Društvu gluhih in naglušnih Pomurja Murska Sobota, ki je letos skrbelo za prepoznavnost gluhih in naglušnih, predvsem s predstavitvijo in ozaveščanjem javnosti o gluhoti in naglušnosti.

Znakovni jezik v reviji Ciciban

V reviji Ciciban so del majske številke posvetili različnim jezikom in med drugimi podrobneje predstavili znakovni jezik gluhih. Leto znakovnega jezika se hitro širi med številne skupine ljudi. Vsem se zahvaljujemo za pozitivno podporo in ozaveščanje javnosti, da nas znakovni jezik povezuje in prinaša številne prednosti.

Obisk predstavnikov turške zveze gluhih in učiteljev iz šole za gluhe v Istanbulu

Na Zvezi smo gostili predstavnike turške zveze gluhih in učitelje iz šole za gluhe v Istanbulu, ki so si ogledali naše prostore ter pozorno prisluhnili predstavitvi naših programov.



Predstavniki iz Turčije

Knjižne novosti v oddaji Knjigožer

Veseli nas pozitivno sodelovanje z Mladinsko knjigo, ki gledalcem spletne televizije in oddaje Knjigožer podarja različne publikacije. Med vsemi, ki pravilno odgovorijo na vprašanje, izžrebajo nagrajenca, ta pa prejme publikacijo. Vabimo vas k ogledu.

Prenovljene spletne strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Nova aplikacija za počitnikovanje in Slovar slovenskega znakovnega jezika



Nova spletna stran

Zaradi objave nove aplikacije za počitnikovanje in Slovarja slovenskega znakovnega jezika smo posodobili spletno stran Zveze. Verjamemo, da je zdaj preglednejša, prijaznejša in predvsem bolj uporabna. Vabimo vas k ogledu in h koriščenju možnosti, ki so vam na razpolago.

Mednarodni teden gluhih

Svetovna zveza gluhih vsako leto razglasi temo mednarodnega tedna gluhih. Letošnja tema je krepitev človeške raznolikosti. Mednarodni teden gluhih praznujejo ljudje po vsem svetu. V Svetovno zvezo gluhih, ki je mednarodni dan gluhih raztegnila na mednarodni teden gluhih, je združenih 133 nacionalnih zvez gluhih. V Sloveniji bomo letos ta teden obeležili drugače kot do sedaj. Vsa društva bodo na svoj način v svojih krajih omenjeni teden praznovala, Zveza pa bo letos izjemoma posvetila več pozornosti prvi razglasitvi dneva slovenskega znakovnega jezika v Sloveniji. Po podatkih, ki jih imamo, praznuje dan znakovnega jezika v Evropi le še Norveška. Za ostali svet pa tega podatka nimamo.

Čestitka za rojstni dan – Levin Rodica

Konec meseca aprila je svojo okroglo obletnico, 80 let, praznoval Levin Rodica. Človek številnih talentov in darov je med drugim močno zaznamoval tudi glasilo Iz sveta tišine. Vse od leta 1979, ko se je omenjeno glasilo rodilo, ga je s svojimi številnimi prispevki soustvarjal. Iskreno se mu zahvaljujemo za zvesto pisanje, predvsem pa mu ob rojstnem dnevu želimo vse dobro ter se nadajamo, da bomo prejeli še kakšen njegov članek. Vse najboljše!

Matjaž Juhart



Levin Rodica

Poročilo s konference v Jeruzalemu v času od 5. do 7. aprila 2014

Skupščina Mednarodne zveze naglušnih (IFHOH BGM – Biennial General Meeting – srečanje poteka vsaki dve leti), 7. 4. 2014

Mednarodna zveza naglušnih (IFHOH), je nevladna organizacija, ki zastopa interese več kot 300 milijonov naglušnih ljudi po vsem svetu. Registrirana je kot dobrodelna organizacija na Vereinsregister Amtsgericht v Hamburgu v Nemčiji (št. 69 VR 10 527) in je tudi mednarodna nevladna organizacija, ki ima poseben posvetovalni status pri Ekonomskem in socialnem svetu (ECOSOC) Združenih narodov.

Je tudi članica Mednarodne zveze za invalide (IDA) in tesno sodeluje z Združenimi narodi in Svetovno zdravstveno organizacijo.



Naša predstavnika v družbi predsednice IFHOH in organizatorjev

Skupščina Evropske zveze naglušnih (EFHOH AGM – Annual General Meeting – srečanje poteka vsako leto), 5. 4. 2014

Evropska zveza naglušnih (EFHOH) je bila ustanovljena z namenom, da na evropski ravni zastopa naglušne osebe, in sicer s konstruktivnim dialogom v razmerju do Evropske unije, članov Evropskega parlamenta in drugih evropskih organov.

Cilj Evropske zveze naglušnih je Evropa, v kateri bi naglušni ljudje živeli brez ovir in bi imeli priložnost, da enakopravno sodelujejo na vseh družbenih ravneh. Evropska zveza naglušnih bo le-to z različnimi dejanji, kampanjami in sodelovanjem vseh svojih članic in njihovih partnerjev uresničevala.

Na obeh skupščinah so potekale volitve v organe upravljanja. Vsa prejeta dokumentacija (poročila

za preteklo leto, predstavitve kandidatov, brošura) je bila na voljo v angleščini, prevedene so bile le najbolj aktualne teme, ki so tudi vključene v to poročilo.

Srečanje je organizirala izraelska zveza gluhih in naglušnih Bekol. Celotno srečanje je potekalo z prevodom govora v tekst, tako imenovani »speech to text«, v angleščini in je bilo podprto tudi z indukcijsko zanko, zato je bilo dobro razumljivo. Prostor je bil primerno osvetljen in primerno akustičen. Več težav se je pojavljalo med odmori, saj je nastal hrup, ki je oteževal komunikacijo. V celotnem poteku srečanja so sodelovale skorajda samo naglušne osebe. Zanimivo je, da je bilo veliko udeležencev s polževim vsadkom ali v kombinaciji s polževim vsadkom in slušnim aparatom. Dogajanje je bilo dobro organizirano, v maksimalni meri prilagojeno naglušnim, pa tudi slepim. Tolmačenja v znakovni jezik ni bilo, samo gospa Jaana Lina je v osebnem pogovoru uporabljala tudi tolmačenje v znakovni jezik, a je imela tolmačko v lastni režiji. V prostih pogovorih, ki so potekali med odmori in ob večerih, smo ugotavljali, da so razmere v Evropi dokaj podobne: da so v nekaterih državah ločena društva gluhih in naglušnih, da je naglušnost še vedno slabše razumljena in zastopana kot gluhoti in da se naglušni, predvsem tisti, ki so sluh izgubili v odrasli dobi, pogosto slabše znajdejo, saj se ne zmorejo vključevati v svet slišočih v taki meri, kot so se v preteklosti, to pa pomeni močno psihično oviro za kakovostno življenje.

Predstavitve organizatorja:

Bekol je edina organizacija naglušnih in gluhih odraslih v Izraelu. Njegovo poslanstvo je dvigovanje kakovosti življenja naglušnih na celotnem ozemlju



Udeleženci skupščine EFHOH



Udeleženci konference

Izraela. Ocenjujejo, da je v Izraelu okoli 600.000 naglušnih oseb. Vodstvo Bekola sestavlja nacionalni upravni odbor, ki vsebuje tri naglušne in tri gluhe strokovne delavce, ti pa so izkušeni tudi za delo na področju vodenja. Poleg njih in zaposlenih so v organizacijo in sodelovanje vključeni tudi prostovoljci.

Skupščina Evropske zveze naglušnih je potekala 5. 4. 2014 v popoldanskem času, sledilo pa ji je večerno druženje z nagovori predsednika Bekola in podpredsednika Mednarodne zveze naglušnih Avija Blauja, predsednice Mednarodne zveze naglušnih Ruth Warick, predsednika Evropske zveze naglušnih Marcela Bobeldijka in komisarja za človekove pravice invalidnih oseb Ahiya Kamara.

Področja dela, kjer se bo Evropska zveza naglušnih v prihodnosti še posebej angažirala, so dostopnost, rehabilitacija, obveščanje in sodelovanje. Načrti na področju dostopnosti so:

- a) več podnaslavljanja televizijskih programov filmov v kinu, na DVD-jih in na spletu,
- b) dostopen javni prevoz za naglušne osebe,
- c) dostopna telekomunikacija za naglušne osebe po vsej Evropi.

Konferenca Mednarodne zveze naglušnih se je nadaljevala z izobraževalnim delom, ki je potekal 6. 4. 2014 skozi ves dan. V jutranjem delu so najprej potekali pozdravni nagovori predsednika izraelske zveze Bekol gospoda Avija Blaua, gospoda Shlomija Elyasharja z ministrstva za socialne zadeve in gospoda Rachela Azaria, podžupana mesta Jeruzalem. Dan se je nadaljeval z izobraževalnimi vsebinami, ki so bile zanimive in poučne. Predvsem se je pokazalo, kje se pojavljajo težave v okviru svetovnega združenja. Prvo predavanje je imel Ahiya Kamara, komisar za človekove pravice invalidnih oseb, ki dela na ministrstvu za pravosodje. Gospod Ahiya je presenetil s svojim nagovorom in energijo ter pozitivnim duhom, pa tudi zato, ker se sooča z

gluhoslepoto (govor in sluh uporablja ob pomoči PV, palice in vodiča za slepe). Po njegovem uvodnem predavanju in nagovoru je bil predstavljen film na temo prilagojenosti okolja v Izraelu. Videli smo, s kako velikimi težavami se srečuje invalidna populacija v državi in kako malo posluha ima okolje zanj. Film je bil dejansko pretresljiv. Povedano je bilo, na kakšen način skušajo spodbuditi javnost k upoštevanju potreb invalidov in kako skušajo doseči čim večjo samostojnost invalidne populacije.

Predavanje gospe Louise Carroll, članice nacionalnega združenja gluhih iz Nove Zelandije, je imelo poudarek na človekovih pravicah. Gospa Carroll se tudi profesionalno ukvarja z delovanjem na področju človekovih pravic. Poudarila je nekaj poznanih dejstev, kot so:

- 10 % svetovne populacije oziroma 650 milijonov ljudi živi z invalidnostjo,
- 386 milijonov te populacije je v delovnoaktivni starosti in nezaposlenost med invalidi je kar za 80 % višja kot med ostalo populacijo,
- Samo 3 % naglušnih oseb v neraznitem svetu uporablja slušne aparate. V zahodnem svetu, po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije, slušne aparate uporablja 13 % populacije, ki le-te potrebuje.

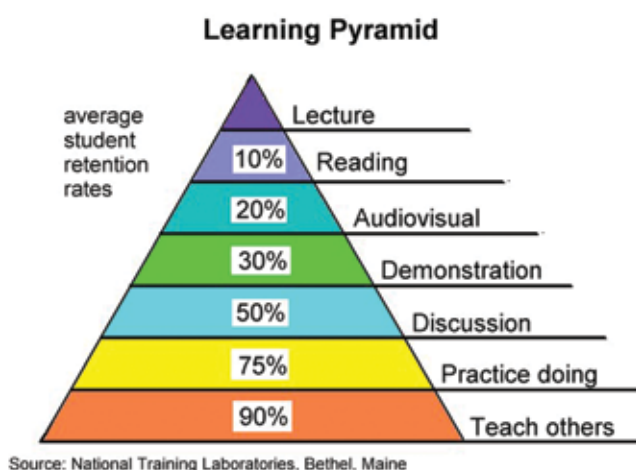
Predstavljena je bila preglednica o podpisu Konvencije o pravicah invalidov. Osnutek konvencije je objavljen na spletni strani Mednarodne zveze naglušnih in tako imajo člani možnost, da se aktivno vključijo s komentarji. Konvencija je bila pripravljena za sprejetje na srečanju.

Sledilo je predavanje majorja izraelske vojske dr. Nira Finkaja, ki je predstavil možnosti vključevanja naglušnih mladeničev in mladenk v vojsko. Vojaki v Izraelu so zelo mladi, v vojsko lahko vstopijo, ko so stari 17 let. Pred vstopom imajo obsežen zdravniški pregled, na podlagi katerega so ali sprejeti ali zavrjeni. Predstavljen je bil postopek pregleda in ocenjevanja sposobnosti za vključitev v vojsko ter tudi način varovanja sluha pri vojaki, ki so v hrupnem okolju (pri streljanju nosijo zaščitne slušalke, merjene časa prisotnosti v hrupu). Za vojake s poškodbo sluha iščejo tudi okolje, v katerih sluh ne trpi več (delo zunaj bojišč). Sistematično vključevanje mladine v vojsko zahteva tudi dobro sodelovanje s šolami in starši ter dobre predstavitve o načinu varovanja mladih.

Predavanje gospe Qamar Daher, surdopedagoginje, ki se ukvarja predvsem z delom prebivalstva v arabski skupnosti, nas je seznanilo z drastičnimi informacijami o delu in težavah, s katerimi se srečujejo surdopedagogi. Posebej je izpostavila vzroke,

zakaj je v arabskem delu države tako veliko število oseb z okvaro sluha. Poudarila je starost, delo v hrupnem okolju brez zaščite ter genetske razloge. Presenetila je informacija, da je v nekaterih vaseh – zaradi njihove zaprtosti in ne vključevanja drugih v te skupnosti – prisotnih bistveno več dednih anomalij kot sicer (poroke med sorodniki). Podala je primer dobro obravnavane deklice, ki je kljub hudi okvari sluha lepo napredovala v razvoju, ter primer otroka, ki ni bil vključen v nobeno od obravnav. Povedala je tudi, da se surdopedagogi srečujejo z veliko narečji in jim je tako delo dodatno oteženo. Težava je tudi v razpršenosti, saj so razdalje med kraji zelo velike.

Z danskega centra za težave s sluhom (Centre for Hearing Loss – pedagoško-psihološko-svetovalni center) je imela predavanje gospa Aida Regel Poulsen, ki je svetovalka na področju sluha. Predstavila je primer dobre prakse pri obravnavi neke deklice. Deklica je imela ob vključevanju v šolsko okolje zaradi okvare sluha več vedenjskih težav. Po ustrezni obravnavi in pristopu se je stanje bistveno popravilo. Deklica je poleg slušnega aparata v šoli uporabila tudi FM-sistem. Predstavljeno je bilo vključevanje deklice v šolsko okolje in ustvarjanje prijateljskih vezi med otroci. Poudarek je bil na normalizaciji vključevanja v okolje. Na oddelku za okvaro sluha v omenjenem centru morajo pri obravnavi naglušnih oseb zelo povezano nastopati vsi akterji: klienti (v tem primeru otrok), starši oz. skrbniki, avdiološki oddelek, pedagoško osebje, svetovalno osebje, proizvajalci in dobavitelji ter ostali tehnični strokovnjaki. Potrebne je tudi veliko znanja s področja slušnih pripomočkov. Predstavljena je bila piramida učenja, ki jo pri svojem delu upoštevajo in ki je do sedaj obrodila dobre rezultate. Iz nje je razvidno, da so poudarki predvsem na medsebojnem sodelovanju in skupinskem pristopu.



Delo z otrokom, ki trpi za izgubo sluha, temelji na 5 povezanih načelih: preprostost, kakovost in zanesljivost zvoka, prilagoditev pedagoških potreb in metod, mobilnost in univerzalnost. Omenjen pa je bil tudi pomen akustičnosti prostora.

Predsednica Mednarodne zveze naglušnih Ruth Warick je imela daljše predavanje na temo izobraževanja in možnosti za izobraževanje naglušnih oseb. Podano nam je bilo obsežno gradivo, ki pa v glavnih točkah poudarja:

- okolje brez ovir,
- možnosti pretvorbe govora v tekst v razredu,
- podnapise na vseh videoprogramih,
- razvoj jezika,
- možnosti za najustreznejše slušne aparate,
- podporne servise,
- socialne interakcije,
- ozaveščanje učiteljev.

Predavanja so imeli tudi sponzorji, ki so predstavili novosti na svojem področju. Predstavniki Neurotha so pripravili kakovostno predavanje na temo senzorno-nevralnih izgub, logično, preprosto in smiselno so podali razlago o koristnosti ter ustreznosti slušnih aparatov. Predstavili so svoj najnovejši pripomoček, tako imenovan Roger, ki je estetsko bolj dovršen FM-sistem in naj bi imel boljše lastnosti in naj bi bil ustrežnejši za uporabo v hrupnejših okoljih. Pripomoček smo lahko preizkusili, je pa na voljo tudi pri naših zastopnikih. Cena je seveda zelo visoka.

Predstavil se je tudi izraelski sponzor Alda, ki razvija univerzalno zanko. Uporabljala se bo kot FM-sistem, varnostna naprava, vmesnik pri pogovoru po telefonu ter javljalec padca osebe. Pripomoček sicer še razvijajo, dostopen pa naj bi bil ob koncu leta po sprejemljivi ceni.

Zanimiva je bila tudi predstavitev podjetja VerbaVoice iz Nemčije. Podjetje se ukvarja s prevajanjem govora v tekst, za to ima izdelano široko podporno mrežo in se povezuje s strankami predvsem prek spletnih oz. mobilnih aplikacij. Za prevode uporablja tako pisno kot znakovno obliko. Na tak način je osebam z izgubo sluha na področjih, kjer je komunikacija otežena, zagotovljena maksimalna podpora. Postopek je zelo uporaben tudi v izobraževanju. VerbaVoice zagotavlja komunikacijske storitve ne glede na to, kje se oseba nahaja. Da bi zadovoljili čim več standardom, sodelujejo z agencijami za tolmačenje po vsej Nemčiji. V podjetju je zaposlenih 35 ljudi, več kot 200 pa jih dela po Nemčiji in tudi zunaj nje. Vključenih je veliko naglušnih oseb. Prevodi v pisno obliko ali znakovni jezik potekajo v 10 jezikih.

Predstavili so se tudi izraelski izdelovalci Voiceltt aplikacije. Gre za skupino zelo mladih oseb, srednješolcev, ki so dobili idejo, da bi bil govor vseh razumljiv vsem. Aplikacija, ki so jo izdelali, naj bi bila uporabna predvsem pri govoru, saj naj bi se nerazumljiv govor z obdelavo v programu, ki je naložen na telefon, očistil in tako prevedel v razumljivo obliko. Aplikacija naj bi bila uporabna pri osebah, ki zaradi različnih spremenjenih stanj ne artikulirajo glasov na drugem razumljiv način (demenca, poškodbe glave, po možganski kapi ...). V aplikaciji si posameznik lahko ustvari tudi osebni slovar.

Gospa Becky Schocken z oddelka za management in ekonomijo na univerzi v Izraelu je imela predavanje o projektu, ki poudarja potrebnost prevajanja (v znakovni jezik ali v tekst). Izhajala je iz tega, da je tehnologija na voljo in je dostopna veliko ljudem, vendar pa je situacija prevajanja v Izraelu slaba. Zelo malo je podnapisov, zelo malo je certificiranih tolmačev, tolmačenje je na voljo le 45 ur letno, skupnost naglušnih je šibka in v manjšini, zakon o enakih pravicah za invalide pa se upošteva le delno. Cilj projekta je, da bi dosegli večjo angažiranost in odgovornost naglušnih oseb za organiziranje prevodov. To bi vsekakor pozitivno delovalo tudi na zaposlovanje naglušnih oseb.

Prikazan je bil tudi kratek irski film o izgubi sluha najstniškega dekleta v režiji Carle Marie Tighe. Izpoved je bila deloma avtobiografska. Film je bil zanimiv in je na voljo tudi na You Tubu, naslov Unheard.

Ob koncu srečanja je bila s strani Oferja Vaknina predstavljena še platforma Babel5, ki omogoča sinhronizacijo jezika. Platforma je plačljiva, žal pa ni bilo prikazano, ali je podprta tudi s podnapisi.

V večernih urah je bil organiziran ogled mesta z avtobusom ter nato galavečerja in druženje. V obeh primerih se je ponovno pokazala težava pri



Naša predstavnik



Predavanja so bila zanimiva

komunikaciji, ki jo imamo naglušne osebe ob hrupu v prometu, premikanju in hrupa v prostoru. Vendar smo prepreke reševali z obilico dobre volje ter mimiko.

Naslednji dan, v ponedeljek, 7. 4. 2014, je v dopoldanskem času potekala skupščina Mednarodne zveze naglušnih (IFHOH). Predstavljen in sprejet je bil zapisnik s skupščine leta 2012, predstavili pa so se tudi kandidati upravnega odbora. Po predstavitvah je sledilo glasovanje in potrditev novega odbora. Sledilo je poročilo iz leta 2013, ki je bilo na voljo v angleščini, predstavljena je bila brošura European disability forum (Evropskega invalidskega foruma), prikazana je bila obnovljena spletna stran ter potekali so pogovori o možnostih in ustreznosti predloga svetovnega dneva naglušnih, širša debata pa je nato potekala na temo samega postopka priznanja le-tega. Veliko je bilo pogovorov tudi o pridobivanju novih članov, predvsem iz azijsko-afriškega področja, saj je situacija naglušnih na teh področjih kritična. Predlog je bil, da bi imele nove države članice Mednarodne zveze naglušnih v prvem letu pristopa brezplačno članstvo.

Letos so se srečanju prvič pridružili tudi mladi naglušni, ki se združujejo v okviru Mednarodne zveze mladih naglušnih oseb — IFHOHYP — in so kljub nizkemu številu zelo aktivni. Podali so pobude, da se jim pridruži še več mladih članov. Kot mladi člani se štejejo osebe v starosti od 18 do 35 let.

Pred zaključkom pa se je predstavila še gospa Glyn Vaughan Direktorica s centra All Ears Cambodia, prejemnica letošnje štipendije (Marcia Dugan Memorial Grant) za udeležbo na skupščini. Predstavila je svojo organizacijo in težave, s katerimi se spopadajo, to pa je predvsem diskriminacija naglušnih tako s strani slišče kot gluhe populacije. Gospodu Aviju Blauju se je zahvalila za pomoč pri pridobitvi vise, saj je imela s tem zelo veliko težav.

S svojim nagovorom je ganila vse udeležence in ob zaključku predstavitve smo jo podprli z bučnim in dolgotrajnim aplavzom, saj je situacija v azijskih državah resnično kritična.

Pred zaključkom srečanja smo reševali tudi nekaj manjših tehničnih in organizacijskih podrobnosti, ki naj bi v prihodnje delo olajševale. Skozi celotno srečanje pa je bil poudarek na varčevalnih ukrepih in pravicah naglušnih oseb.

Svojo udeležbo na srečanju ocenjujem kot smiselno in potrebno. Nujno pa je, da razumemo in tudi govorimo angleško, saj vsi pogovori in predstavitve potekajo v angleščini. V Jeruzalemu je bila sicer poleg angleščine prisotna še hebrejščina in je sistem pisnih prevodov potekal tudi v hebrejščino, kar je bilo vsekakor zanimivo.

Spremljanje govora prek sistema pisanja je enkratno, saj nudi popolno razumevanje povedanega in tako tudi olajša vključevanje v pogovore. Na srečanju sem vzpostavila kar nekaj stikov, zato menim, da

je smiselno, če povprašamo o možnosti organizacije Skupščine Evropske zveze naglušnih v letu 2017 ali pa Skupščine Mednarodne zveze naglušnih v letu 2018.

Akcijski načrt Mednarodne zveze naglušnih v letih 2014–2016

Predvidena so štiri prioriteta področja, in sicer:

1. Problematika naglušnosti
2. Informiranje in komunikacija
3. Medsebojno sodelovanje in sodelovanje z drugimi organizacijami
4. Nadgradnja delovanja Mednarodne zveze naglušnih – možnosti širitve in delovanja

Veliko informacij o delovanju je na voljo na spletnih straneh Mednarodne zveze naglušnih — IFHOH — in Evropske zveze naglušnih — EFHOH, več informacij pa je tudi v obsežnem poročilu, ki so ga prejela vsa društva.

Darja Pajk

Skupna predstavitev na F3ŽO v Mariboru

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Društvo gluhih in naglušnih Murska Sobota ter Dom starejših občanov Gornja Radgona d. o. o. so ob koncu meseca aprila skupaj sodelovali na Festivalu za tretje življenjsko obdobje.

»Vsi smo ena generacija!« je slogan, pod katerim je v Mariboru od 25. do 27. aprila 2014 potekal F3ŽO. To je edinstvena prireditev za starejšo populacijo v Sloveniji. Festival je namenjen medgeneracijski solidarnosti, aktivnemu staranju ter izboljšanju kakovosti življenja starejših. Že v lanskem letu so ga organizatorji združili z družinskim sejmom Otroški bazar in tako resnično povezali med seboj vse generacije. Razveseljivo je, da ne poteka več samo v Ljubljani, marveč se je festivalsko vzdušje razširilo še na štajerski konec Slovenije. Seveda pa so aktivni udeleženci in razstavljavci prišli z vseh koncev naše domovine, ponudba pa je bila internacionalna in je preseгла slovenske okvirje.

Poleg sejemske dejavnosti s stojnicami, panoji in razstavami je festival obiskovalcem ponudil še pešter kulturni program, ustvarjalne delavnice ter velik nabor informacij o izdelkih in storitvah, ki so namenjene predvsem starejšim ljudem. Seveda so bili zanimivi tudi sejmski popusti, brezplačna kontrola sluha, merjenje krvnega tlaka, brezplačni promocijski materiali in podobno. Tako F3ŽO dejansko prispeva k povezovanju, ustvarjanju in

izmenjavi idej, torej k trajnostnim medgeneracijskim rešitvam. V okviru tega festivala so se letos skupaj predstavili tudi Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Društvo gluhih in naglušnih Murska Sobota in Dom starejših občanov Gornja Radgona d. o. o. Na lepo opremljenem razstavnem prostoru so poleg promocijskega materiala postavili na ogled še tehnične pripomočke za osebe, ki imajo težave s sluhom. Pred dobrim letom je namreč Dom starejših občanov Gornja Radgona d. o. o. v sodelovanju z murskosoboškim društvom ter ob podpori Lions klubov Pomurja in drugih donatorjev opremili del svojih prostorov s temi pripomočki in tako kot prvi dom za starejše v Sloveniji omogočili optimalne pogoje za bivanje te populacije v institucionalnem varstvu. Skupni nastop na F3ŽO je torej nadaljevanje dobrega, tako rekoč vzornega medsebojnega povezovanja in sodelovanja.

Marjan Žula



Tehnični pripomočki

Potovanje v Izrael na skupščino EFHOH in IFHOH



Na konferenci IFHOH

Nekako me je presenetil klic z društva in kasneje tudi mail z Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, če bi šel lahko na konferenco v Izrael. Vedel sem, da je bil sklep upravnega odbora drugačen, ker pa je vmes posegla višja sila, kot je bolezen, sem pač pristal, da grem jaz. Vzel sem si dan za premislek in se potem odločil, da se vabilu odzovem. Pripravil sem si vse potrebno in v zgodnjih jutranjih urah 4. aprila sva z Darjo prišla na letališče Jožeta Pučnika na Brniku. Z letalom sem se peljal prvič, zato je bil občutek malo nelagodен. Bil sem vznemirjen in seveda radoveden, kako bo. Že pri carinskih formalnostih sem doživel nevšečnost, saj sem imel v ročni prtljagi prevelike kose kozmetike, zato so mi vzeli gel za prhanje in gel za lase. Malo sem se nasmejal in se spraševal,



Pogled na Jeruzalem

kam vse to dajo, potem ko odvzamejo. Ostalo pa je potekalo brez posebnosti. Let do Viene je bil lep, miren in kratek, v dobri uri smo bili že na tleh. Zdaj je bilo treba poiskati let za Tel Aviv. Trajalo je kar nekaj časa, da sva prišla na pravo točko, saj je letališče zelo veliko. Vse je potekalo brez težav tudi čakanja ni bilo preveč. Na letalu avstrijskega

prevoznika so nam ponovno vse povedali o varnostnih postopkih. Letalo je bilo bistveno večje in seveda bolj udobno. Let je bil dolg približno štiri ure. Na letalu so nam postregli s hrano in pijačo in osebje je zelo prijazno ter ustrezljivo. Med letom sem prebral skoraj celoten časopis. Večkrat sem pogledal skozi okno, a se ni videlo drugega kot oblake in seveda sončno svetlobo. Včasih sem dobil občutek, da stojimo in da se sploh ne premikamo. Tu in tam se je letalo malo streslo in to je bilo vse, kar sem občutil. Ko pa smo pristali na letališču Tel Aviv, so nekateri zaploskali in tudi sam sem bil vesel, da sem spet na tleh. Na letališču so nas temeljito pregledali, dobil pa sem tudi izraelsko vizo. Letališče je bilo ogromno in spet sva porabila kar nekaj časa, da sva se prebila do taksi-kombija. Na poti z letališča sem opazoval zgradbe, naravo, vinograde, velike njive in nisem zaznal velikih razlik v primerjavi s Slovenijo. Vreme je bilo seveda lepo, sončno in prav prijetno.

Najina končna postaja je bila Jeruzalem, kjer je potekala konferenca. Po nastanitvi v hotelu sva odšla na potepanje po mestu. Oglašal se nama je želodec in poiskati sva hotela kakšen kebab ali kaj podobnega. Kar pošteno sva pešačila, preden sva dobila kaj za pod zob. Opazil sem, da je vsepovsod polno stvari, nesnage, prodajalci imajo blago kar po tleh, nešteto stojnic, različnih spominkov, veliko vrst hrane – prevladujejo seveda sadje, zelenjava in ribe.

Jeruzalem je zelo veliko mesto. Obdano je z ogromnim obzidjem, grajenim iz kamna. Nasploh so vse zgradbe, hiše, hoteli samo iz kamna, zato morajo biti ti Izraelci izredni gradbeniki. Pod obzidjem je veliko podhodov in ozkih ulic, natrpanih z ljudmi, ki nenehno hitijo vsepovsod. Človek dobi občutek, da se bo izgubil in sploh ne ve, kje je in kdaj bo prišel ven iz tega labirinta podhodov. Obdajal me je tudi malo nelagodен občutek, ker so vsepovsod na vpadnicah oboroženi vojaki. Zanimive so seveda tudi kulturne znamenitosti. Tu so prisotne različne kulture in vere, od muslimanov, šiitov, judov in rimokatolikov. Pozornost pritegnejo predvsem šiiti, ki so oblečeni v črna lepa oblačila, imajo bele srjace, brado, dva kodra las ob obrazu, za pokrivalo pa kapico ali neko kučmo. Vsak večer imajo v svojem templju molitve, kjer so moški in ženske ločeni.

Zadnji dan so nas organizatorji odpeljali na krajši panoramski izlet, ki pa je potekal bolj pozno, v večernih urah, tako da je bilo pretemno, da bi kaj več



Vrvež pred vhodom v obzidje

videl. Osnovne znamenitosti Izraela smo videli, za kaj bolj podrobnega pa bi potrebovali več časa.

Z Darjo sva se dogovorila, da bo ona poročala bolj o tehničnem delu najinega izleta in sami konferenci, jaz pa bom napisal bolj potopisen prispevek. Organizatorjem je treba pa samo čestitati za odlično in brezhibno organizacijo vseh treh dni konference. Sodelovale so predvsem osebe s PV in slušnimi aparati in dobro je bilo navezati stike s predstavniki drugih držav in se spoznati z njimi. Resda imamo v Sloveniji kar dosti zadev urejenih, kar se tiče področja gluhih in naglušnih oseb, marsikaj pa je na evropski in svetovni ravni precej bolje. Kar nekaj predavanj smo namreč slišali na temo

dobre prakse. Ogromno je novosti na tehnološkem področju in tukaj lahko še veliko stvari izboljšamo.

Vse tri dni konference je bil urnik natrpan od devete ure zjutraj pa vse do popoldneva, tako da je bilo vseskozi delovno, razen med odmori in kosilom. Hrana je bila zelo dobra, seveda so prevladovala začimbe, sadje, zelenjava, ribe in zelo malo mesa. Opazil sem, da Izraelci še vedno vse delajo ročno, so pa tudi zelo prijazni in ustrezljivi. Sobota in nedelja sta bili seveda delovni, v ponedeljek pa je bilo treba že kar pohiteti, če sva želela kupila še kakšen spominek.

Takoj po zaključku konference naju je čakal taksist. Na letališču v Tel Avivu so bile karte seveda že rezervirane. Glede tega je bila Darja kar iznajdljiva, saj nama ni bilo treba čakati v dolgih vrstah. Tudi ostale formalnosti in carina so potekale brez težav. Z nemškim letalskim prevoznikom Lufthansa smo prišli do letališča v Münchnu, od tam do Brnika pa z manjšim letalom naše Adrie. Na letališču sta me že čakala sin in žena in odpeljali smo še Darjo do doma. Domov smo prišli v zadnjih izdihljajih ponedeljkovega večera. Bil sem vesel in srečen, da sem spet doma, pa tudi bogat za novo doživetje in nova znanja. Vsekakor pa velja rek: Povsod je lepo, a doma je najlepše.

Franc Forštner

Naglušni naglušnemu

V mesecu aprilu sem se uspela udeležiti predstavitve knjige Naglušni naglušnemu avtorja Marka Štanta v ljubljanski knjižnici Prežihov Voranc na Viču.

Poslušalci, obiskovalci knjižnice in očitno vneti bralci, so bili sicer večinoma starejši, vendar nihče od njih ni poznal društev ali Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Med predavanjem jim je bilo predstavljeno, kaj dejansko izguba sluha v realnem življenju pomeni, kaj povzroča in zakaj je smiselno uporabljati pripomočke. Kljub temu da je v knjigi poudarek na tehničnih lastnostih in uporabnosti slušnih aparatov, se je predstavitev dotikala predvsem psiholoških ovir, ki jih uporabniki doživljajo, in težav, ki se pojavljajo ob uporabi pripomočkov za izboljšanje sluha.

Predavanje je potekalo v prijetnem, sproščenem vzdušju. Udeleženci so po prvih nerodnostih in morda tudi občutkih suma, da jim peša sluh, postali odprti in komunikativni. Ob koncu je poteka-



Poslušalci

la pestra razprava o tem, kaj se nam v vsakdanjem življenju dogaja. Predvsem sta se pokazali potreba in želja po vključevanju v sliščo populacijo, v okolje, ki ni neposredno povezano z naglušnostjo, se pravi v okolje, ki ni zaznamovano kot drugačno, temveč je vpeto v naš vsakdan. Skratka, udeležencem je bila predstavljena knjiga in njena vsebina, poudarek predstavitve pa je bil predvsem na razumevanju naglušnosti in dogajanju, povezanem z njo.

Darja Pajk

Zadovoljstvo s storitvami ponudnikov slušnih aparatov in polževih vsadkov ter z načinom obravnave uporabnikov

Odbor naglušnih je 24. aprila pod okriljem Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije organiziral okroglo mizo z naslovom Storitve ponudnikov slušnih aparatov in polževih vsadkov. Namen okrogle mize je bil opozoriti na težave, s katerimi se srečujejo naglušne osebe, predvsem odrasle naglušne osebe in tisti, ki so sluh izgubili v odrasli dobi. Odbor je z okroglo mizo želel tudi opozoriti na nujnost čim boljšega sodelovanja več organizacij pri zadovoljevanju potreb naglušnih in spomniti, da je za dobro funkcioniranje v družbi komunikacija bistvenega pomena.

Na okroglo mizo so bili povabljeni ponudniki slušnih aparatov (Widex, Neuroth, Otolinea) in polževih vsadkov (Posluš za sluh), predstavniki zdravstvene zavarovalnice (ZZZS), Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) ter Katedre za logopedijo in surdopedagogiko na Pedagoški fakulteti v Ljubljani. Vsi so se povabilu odzvali in se posveta udeležili.

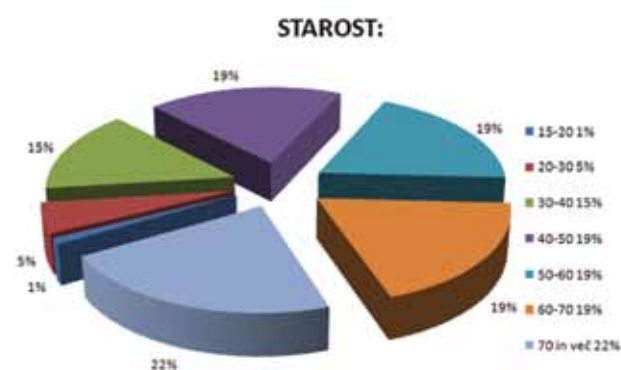


Dobavitelji slušnih aparatov in predstavnik ZZZS

Najprej je bil predstavitveni uvod. Prisotne je nagovoril predsednik ZDGNS, gospod Mladen Veršič, zahvalil se jim je za prisotnost ter vsem zaželel uspešno in plodno razpravo. Pobudo sta nato prevzela predsednica odbora naglušnih, gospa Darja Pajk, in strokovni sodelavec Zveze, gospod Adem Jahjefendić.

Najprej sta predstavila nekaj podatkov, ki jih je odbor naglušnih pridobil z anketiranjem uporabnikov

slušnih aparatov in polževih vsadkov. Namen ankete je bil le vpogled v problem, ne celovita raziskava problema, in nedvoumno se je pokazalo, da anketiranci niso povsem zadovoljni s svojimi



Starostna struktura anketiranih

slušnimi aparati oziroma storitvami. Predstavitev rezultatov ankete je gospa Pajk zaključila z mislijo, da je to pokazatelj problematike, ki jo lahko odpravimo le z boljšim sodelovanjem. Gospa Jelka Močnik in gospod Franc Forštner, člana odbora, sta z nami delila svojo osebno izkušnjo in med drugim omenila visoko ceno baterij za polžev vsadek. Razvila se je živahna razprava, kjer so se križala in dopolnjevala mnenja vseh sodelujočih. Dobavitelji slušnih aparatov in polževih vsadkov so opozarjali na previsoka pričakovanja naglušnih in na to, da naglušni niso seznanjeni z realnimi možnostmi. Opomnili so na podcenjevanje njihovega dela in nezaupanje naglušnih. Z namenom premostitve omenjenih težav so predlagali večkratna srečanja



Od leve proti desni: Jelka Močnik, Marko Štanta in Darja Pajk

prisotnih partnerjev in skupne projekte s ciljem ozaveščanja uporabnikov. Njihov predlog je podprla tudi predstavnica surdopedagoške stroke dr. Damjana Kogovšek in poudarila potrebo po spremembah glede povezovanja stroke in dobaviteljev. Pri tem je omenila smiselnost celovite rehabilitacije, tudi socialne, in predlagala, da bi v okviru študijske prakse tako društva kot dobavitelji pri skupnih projektih lahko vključevali tudi študente.

Gospod Drago Perkič, odgovoren za medicinske pripomočke na ZZZS, je med drugim opozoril na potrebo po iskanju sistemskih rešitev. Kakršnakooli sprememba pravic zahteva pripravo novega pravilnika, kar pomeni ustrezen postopek in čas. Kot primer je navedel znižanje cen baterij in njihovo morebitno menjavo s polnilnimi baterijami, ki bi jih krila zavarovalnica. To bi bilo možno le ob ustrezni oceni morebitnih stroškov in sprejetju novega pravilnika. V nadaljevanju je doc. dr. Marko Vudrag, predstojnik enote NIJZ v Novi Gorici, povedal, da denar sicer je, problem pa je v njegovi razporeditvi. Kar spet pomeni ustrezne postopke in dogovore. Nujna je vzpostavitev koncepta in



Udeleženci okrogle mize



Prisluhnili so našim težavam

izvedba kampanje ozaveščanja širše in ožje (naglušne) javnosti ter bolj sistematičen pristop pri razpisih in prijavih projektov. Ob tem je izrazil pripravljenost za sodelovanje pri razvoju posebnih programov, ki bi bili preventivne narave in bi krepili zdravje gluhih in naglušnih oseb ter jim pomagali pri socializaciji.

Sodelujoči so v zaključku prišli do sklepne ugotovitve, da med dobavitelji in uporabniki nekaj manjka – učenje, svetovanje, rehabilitacija itd. Odboru naglušnih so povedali, da čakajo na nadaljnje pobude. Vsem različnim pogledom in neizkušenosti moderatorjev navkljub je okrogla miza dosegla svoj cilj – zavezo prisotnih, da bi v bodoče čim tesneje sodelovali. To pa je bil tudi njen namen. Sedaj je na potezi odbor in čaka ga veliko dela. Sledil je zaključek okrogle mize in neformalno druženje.

Odbor je s potekom okrogle mize zadovoljen, predeneta ga je le slaba odzivnost naglušnih oseb, za kar pa je morda vzrok tudi pomanjkljivost v kampanji obveščanja.

Marko Štanta

Odbor naglušnih Slovenije pri ZDGNS, Drenikova 24, 1000 Ljubljana

CENTER MOŽNOSTI

tehnično-informacijska pisarna za osebe z okvaro sluha

Pri nas lahko preizkusite različne tehnične pripomočke za gluhe in naglušne.

Center možnosti je odprt vsak delovni dan, obisk pa morate predhodno najaviti.

Nahajamo se na Drenikovi 24 v Ljubljani.

Vsak dan smo od 9. do 14. ure dosegljivi

na tel. št. 01/505 80 46 ali

po elektronski pošti naglusni@zveza-gns.si.

Brezplačno vam nudimo:

- preizkus tehničnih pripomočkov in svetovanje,
- informacije o pravicah iz obveznega zdravstvenega zavarovanja,
- pravno svetovanje s področja zdravstva in invalidsko-pokojninskega zavarovanja.



Miss gluhih Slovenije 2014 je Maša Gruden

V Sloveniji in tudi drugod po svetu potekajo številni lepotni izbori. Eden tistih, javnosti manj znanih, je tudi miss gluhih Slovenije za miss gluhih sveta, ki poteka v organizaciji Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. To tekmovanje ima v Sloveniji že dolgoletno tradicijo, saj je bila prva miss z okvaro sluha izbrana že leta 1998. Takrat je krono osvojila Ida Krajačič.

»Javnost gluhe misice premalo pozna. Pomembno je, da Slovencem pokažemo, da obstaja tudi gluha miss Slovenije. S ponosom lahko pokažemo, da imamo tudi mi lepe punce.« Tako je Izabela Juriševič, miss gluhih 2011, odgovorila na vprašanje, ali so gluhe misice deležne zadostne medijske prepoznavnosti.

Naziv miss gluhih Slovenije za leto 2014 je prejela 19-letna Maša Gruden iz Ljubljane. »Ko sem izvedela, da sem izbrana za miss, sem bila zelo zadovoljna. Presenetilo me je. Želim si, da si me ljudje zapomnijo



Maša Gruden, miss gluhih 2014, foto: Bojan Tavčar



Od leve proti desni: Mirjana Drumlič, Ingrid Pavšič, Maša Gruden, miss gluhih 2014, Izabela Juriševič, foto: Adem Jahjefendić

po tem, da sem pomagala gluhim in naglušnim: da se gluhi vključijo v družbo, ne da so v stiku samo z drugimi gluhi. Želim si tudi, da se uveljavi več pravic za gluhe, kot na primer tehnični pripomočki, ki bi bili bolj dostopni, ne pa da so tako dragi.«

176 centimetrov visoka študentka Fakultete za upravo bo Slovenijo zastopala na svetovnem izboru, ki bo julija v Pragi na Češkem. Zanj bo to prvi nastop na mednarodnem tekmovanju, prav tako pa nima še veliko izkušenj z lepotnimi tekmovanji. Povedala nam je tudi, da se v Pragi veseli novih poznanstev, da bo spoznala mesto in še: »Želim se čim bolje uvrstiti in dobro predstaviti Slovenijo.«

Z letošnjim letom tekmovanje za izbor najlepše gluhe Slovenke prehaja na profesionalno raven, saj je licenco prevzela vodja projekta miss Slovenije za miss sveta in nosilka slovenske licence miss Zemlje za miss sveta, Jelka Verk. Pri delu ji bo pomagala Suzana Demir, lanskoletna finalistka tekmovanja miss Slovenije. Licenco je Verkova pridobila šele pred tremi meseci. Kot nam je v intervjuju povedala, v tako kratkem času težko organiziraš lepotni izbor s polfinalno prireditvijo, zato sta z Demirjevo izvedli kasting, »kjer je bilo 25 deklet, izbrali pa smo Mašo, ker se nam je zdela najbolj primerna za letošnji svetovni izbor. Svetovni izbor poteka med 11. in 27. julijem v Pragi na Češkem. Maša bo nastopila v talent šovu in na modni reviji, enako kot sicer to poteka na svetovnih lepotnih tekmovanjih. Na svetovni izbor jo že pripravljamo. Imeli smo že profesionalno fotografiranje. Sledili bosta še dve ali tri, da pridobi izkušnje, ker je popolnoma brez njih. Imela je tudi šolo ličenja, da se bo lahko sama naličila, šolo hoje in šolo nastopanja. Tudi večina njenih oblačil je že izbranih.«



Od leve proti desni: Mladen Veršič, Maša Gruden, miss gluhih 2014, Franci Urankar, foto: Adem Jahjefendić

Dekleta, ki se želijo prijaviti na lepotni izbor, se nanj lahko začno počasi pripravljati, saj bo Maša svojo naslednico dobila predvidoma konec letošnjega leta ali v začetku leta 2015, nam je povedala Jelka Verk. »Ko se Maša vrne z izbora, sledijo kastingi po Sloveniji. Dekleta se bodo lahko začela prijavljati. Vsa društva bodo dobila prijavnice. Potem bomo imeli razgovore po Sloveniji, v Mariboru, Celju, Ljubljani, Novi Gorici in povsod tam, kjer bo veliko prijavljenih. Na koncu bomo naredili finalni kasting, kjer bo izbranih 10 deklet, finalistk. Kdaj točno bo finale, težko povem, je še malo prezgodaj.«

Mirjana Drumlič, miss gluhih 2012, Ingrid Pavšič, miss fotogeničnosti na izboru za miss Slovenije leta 1995, in Izabela Juriševič, miss gluhih 2011, so se udeležile prve uradne predstavitve miss gluhih 2014 in nam v pogovoru povedale, po čem so si one najbolj zapomnile tisto leto, ko so nosile krono.

Mirjana Drumlič: »Sanjala sem o tem, da se želim prijaviti za miss. Kljub svoji gluhoti sem si želela to doseči.«

Ingrid Pavšič: »Bila sem manekenka, to je bilo davnega leta 1994. Ena ženska me je opazila in me je spodbudila k prijavi na izbor za miss Slovenije. Bila sem v dvomih, vendar sem se potem le odločila, da se prijavim. Postala sem miss fotogeničnosti. To je bilo leta 1995. Bila sem edina gluha med slišječimi.«

Izabela Juriševič: »Z lepotnega tekmovanja na Češkem mi bo ostalo v najlepšem spominu to, da smo se zvečer punce iz vseh držav zbrale, se igrale igrice in se zabavale. Uživale smo. To pogrešam in tega se rada spominjam.«

Ob koncu našega pogovora so vse tri Maši zaželele srečno pot na svetovni izbor.

Tina Grošelj



Maša Gruden, miss gluhih 2014, foto: Bojan Tavčar

V spomin Ademu Jahjefendiću, dolgoletnemu sekretarju DGN Celje

Letos mineva deset let od smrti dolgoletnega sekretarja celjskega društva Adema Jahjefendića. Kljub temu da ga ni več med nami, je njegovo ime še kako živo. V naše društvo še vedno prihajajo ljudje, ki znova in znova povedo, kako izjemen človek je bil Adem Jahjefendić in koliko dobrega je za celjsko društvo naredil. Ti ljudje se s ponosom spominjajo časov, ko se je na Lešničarjevi ulici 5 v Celju začelo graditi društvo. Zagotovo lahko rečemo, da je Adem Jahjefendić odigral pomembno vlogo pri pridobitvi lastnih prostorov Društva gluhih in naglušnih Celje. Z veliko mero osebne angažiranosti, motiviranosti in predanosti je ob finančni pomoči takrat še dobro stoječih celjskih podjetij zbral dovolj denarja za gradnjo društva. Zaradi svoje neizmerne predanosti delu in izjemne tenkočutnosti, ki jo je gojil do gluhih in naglušnih oseb, je znal člane društva prepričati, da so mu sledili na poti k zastavljenemu cilju. Tako so pod njegovim vodstvom in ob številnih gluhih in naglušnih prostovoljcih nastali novi poslovni prostori celjskega društva ter leta 1992 dočakali otvoritev.

Adem Jahjefendić je bil v DGN Celje zaposlen od leta 1978 do leta 2003. Dolgih 25 let. Njegov sin Adi, ki kot strokovni delavec na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije hodi po očetovih stopinjah, pogosto pove: »Moj oče je pustil svoje življenje in zdravje v društvu.« Adem Jahjefendić je žal leto dni po zasluženem pokoju zaradi hude bolezni umrl.

Življenjepis Adema Jahjefendića:

Rodil se je 11. 4. 1939 v Zastinju pri mestu Livno kot šesti otrok bogate kmečke družine. Šolo in gimnazijo je končal v Livnu in se po odsluženem vojaškem roku vpisal na medicinsko fakulteto v Zagrebu. Že med služenjem vojaškega roka se je navdušil nad medicino in zdravljenjem z naravnimi zelišči ter imel željo pomagati drugim. Žal pa mu ni bilo usojeno zaključiti medicinske fakultete, saj je moral zaradi občutljivosti kože študij opustiti. Vpisal se je na pedagoško fakulteto v Splitu, kjer je študiral ruščino, srbohrvaščino in jugoslovansko



književnost. Na Fakulteti v Zadru je vpisal tudi poljščino in češčino. Po končanem študiju in strokovnem izpitu v Banji Luki je v treh vaških osnovnih šolah poučeval. Med študijem v Zagrebu je spoznal svojo življenjsko sopotnico Heleno Jerić in se leta 1971 z njo poročil ter preselil v Celje. Službo je dobil v dijaškem domu, nekdanjem domu Dušana Finžgarja, nad celjskim parkom. Kot profesor ruščine je honorarno poučeval na srednji šoli za gostinstvo in turizem. Leta 1978 pa ga je med gluhe in naglušne

povabil takratni sekretar Aljoša Redžepovič. Najprej je delal le honorarno, vendar je že od samega začetka želel, da bi društvo imelo primerne prostore za delovanje. V začetku leta 1981 je uspel pridobiti nove prostore na Gregorčičevi 6 v Celju, ki so jih po temeljiti prenovi 25. 4. 1981 odprli. Na območju, ki ga je pokrivalo društvo, je Adem Jahjefendić stalno opozarjal na slab položaj gluhih in naglušnih v družbi, se boril za njihove pravice in skupaj s svojo družino nesebično pomagal vsakemu posamezniku in družini v težavah. Zanj ni bilo nikoli pomembno, koliko je ura, kateri dan v tednu je in kako daleč doma živi kakšen član, vedno je pomagal vsakemu, ki je potreboval njegovo pomoč, tako v društvu kot tudi na domačem naslovu. Njegova celotna družina je bila usmerjena v pomoč osebam z okvaro sluha in vrata njihovega stanovanja so bila vedno odprta. Kot profesor se je zavedal pomena stalnega izobraževanja, zato je gluhe in naglušne spodbujal k učenju, organiziral bralne ure, delavnice in ustanovil knjižnico v prostorih društva. Gluhe in naglušne je spodbujal h kulturnemu ustvarjanju in športnim aktivnostim. Skrbel je za razvoj in krepitev društva, vse te aktivnosti pa so prerasle majhen prostor na Gregorčičevi ulici 6 v Celju. Ob nastopu krize pred letom 1990 in stečajem podjetja Obnova Celje so številni člani društva izgubili službo. Adem Jahjefendić je pod okriljem društva tem članom ponudil začasno delo, dokler ne bi našli redne zaposlitve, in bil tako prvi, ki je v državi postavil temelje današnjega javnega dela. Ustanovil je invalidsko podjetje Zaupanje d. o. o. Celje, kjer so ti delavci dobili zaposlitev. Z

nastankom nove situacije, torej problema brezposelnih gluhih in naglušnih, je bila prostorska stiska vse večja, zato je Adem Jahjefendić pred letom 1990 od ZDGNS uspel dobiti zemljišče s staro hišo na Lešničarjevi 5 v Celju. Svojo energijo je ponovno usmeril v pridobitev novih prostorov in s skoraj nič denarja podpisal pogodbo za izgradnjo nove hiše, ki je danes tudi drugi dom gluhih in naglušnim članom ter sedež podjetja Zaupanje d. o. o. Celje. Njegovemu prostovoljnemu delu, razdajanju in delu vseh članov je ta hiša, ki je bila že takrat deležna veliko nasprotovanj, v ponos. Druga društva, pa tudi druge zveze invalidov so zavrnila podporo celjskemu društvu. Tako je bilo Društvo gluhih in naglušnih Celje prvo, ki je z lastnim delom in prosjačenjem Adema Jahjefendića po vseh

podjetjih v celjski regiji za pesek, cement, opeko ipd. ter ob zavrnitvi FIHA za kakršnokoli finančno pomoč in denar uspelo septembra 1992 ob mednarodnem dnevu gluhih svečano otvoriti nove prostore. Po izčrpnem delu pa se je pojavila še težava s podjetjem Zaupanje d. o. o. Celje, vendar ga je Adem Jahjefendić pred odhodom leta 2003 pomagal uspešno rešiti pred propadom. Ta hiša in podjetje Zaupanje d. o. o. Celje sta njegova zapuščina – darilo. Žal pa je vsa energija in vse, kar nam je Adem dal, načelo njegovo zdravje, zato nas je 23. 4. 2004 zvečer zapustil. Njegova želja je bila, da počiva ob svojih starših, bratu in sestri na družinskem pokopališču v Livnu ob domači hiši, kjer je tudi pokopan.

Sibila Čater, sekretarka DGN Celje

Dogajanja v Evropi: sporočilo za javnost z odbora Evropske zveze naglušnih (EFHOH)

Že vrsto let EFHOH skupaj z drugimi nacionalnimi in mednarodnimi organi poziva posamezne vlade in Evropsko unijo, naj poskrbijo, da bi bilo več storitev in izdelkov uporabnejših in dostopnejših širši javnosti, med drugim tudi osebam z okvaro sluha.

Leta 2010 je Evropska komisija glavne evropske organizacije za standardizacijo (Evropski odbor za standardizacijo – CEN, Evropski odbor za standardizacijo v elektrotehniko – CENELEC in Evropski inštitut za telekomunikacijske standarde – ETSI) prosila, da določijo postopke in podajo smernice, ki temeljijo na načelu »ustrezni za vse« (»Design for All«) in s tem zagotovijo dostopnost in ustreznost že v najzgodnejših fazah oblikovanja in izvajanja.

Prav z večanjem pojavnosti izgube sluha na svetovnem nivoju, ki je posledica tako staranja prebivalstva kot načina življenja, se kaže čedalje večja potreba po uporabnejših in dostopnejših izdelkih in storitvah.

Ta potreba se je še dodatno zaostriala v tehnološko vedno bolj razvitem svetu, v katerem živimo, in to dejansko pomeni, da je za enakopravno udejstvovanje v družbi dostop do izdelkov in storitev bistvenega pomena. Že sam pojem »ustreznost za vse«, »Design for All«, pomeni, da so izdelki in storitve res primerni za vse, da omogočajo socialno vključenost v vse vidike družbenega življenja in enakost ljudi.

Delo na področju »Design for All« se je začelo na podlagi direktive M/473 EU, ki se ukvarja z reševa-

njem in dostopnostjo izdelkov in storitev. To delo bo predstavljalo nov standard za načrtovanje dostopnosti pri proizvodnji blaga in storitev. Na podlagi javnega razpisa in z izborom strokovnjakov iz vse Evrope se je oblikoval projekt, financiran z evropskimi sredstvi, ki se bo naslednja leta s tem ukvarjal.



Marcel Bobeldijk

EFHOH je v to skupino imenovala svojega neodvisnega strokovnjaka Guida Gybelsa FRSA, ki se je skoraj deset let, ves čas zaposlitve na Royal National Institute for Deaf People (inštitut je sedaj preimenovan v Action on Hearing Loss), ukvarjal s pripomočki za gluhe in naglušne. Poleg tega je gospod Gybels delal tudi na projektih, ki se ukvarjajo z dostopnostjo in uporabnostjo izdelkov in storitev za slepe in slabovidne. Veseli smo, da je bil izbran in potrjen kot strokovnjak, saj je to pomemben korak za EFHOH.

V bodoče vas bomo obveščali o napredku na tem pomembnem področju dela v Evropi, ki bo pripomoglo k prilagajanju družbe ljudem z okvaro sluha. Odbor EFHOH pa gospodu Guidu Gybelsu želi veliko uspehov!

Marcel Bobeldijk, predsednik EFHOH

Predavanje o zdravi prehrani

Na željo članov smo v društvu pripravili predavanje s področja zdravstva, in sicer na temo zdrave prehrane. Povabilu za izvedbo predavanja se je z veseljem odzvala gospa Urša Bandalo iz Zdravstvenega doma Velenje.

Odziv članov je bil velik, saj je to tema, ki se tiče nas vseh. Z zdravim prehranjevanjem namreč varujemo zdravje in sočasno preprečujemo tako dejavnike tveganja za nastanek kroničnih nenalezljivih bolezni (zvišan krvni tlak, zvišane krvne maščobe, zvišan krvni sladkor, prekomerna telesna teža) kot tudi bolezni same (bolezni srca in ožilja, rak, sladkorna bolezen tipa II in druge).

Urška nam je predstavila simboliko prehrane in tudi piramido zdrave prehrane. Pomembno je, da imamo vsak dan redne obroke, izbirali pa naj bi živila iz polnovrednih žit in žitne izdelke, večkrat dnevno bi morali jesti sadje in zelenjavo, nadzorovati je treba količino zaužite maščobe, mastno meso pa bi bilo dobro nadomestiti s stročnicami, ribami, perutnino in pustim mesom. Dnevno naj bi uživali priporočene količine manj mastnega mleka in mlečnih izdelkov, jesti pa je zdravo manj slano hrano in se izogibati sladkarijam. Pomembno je tudi zaužiti dovolj tekočine, pitje alkohola pa omejiti. Seveda pa je ob tem ključnega pomena telesna aktivnost.

V dnevni naj bi imeli 3–5 manjših obrokov. Urška nam je predstavila, kako naj bi bili posamezni obroki sestavljeni. Več pozornosti smo namenili popoldanski malici, saj so v društvu pripravili jedi, primerne za obrok v popoldanskem času. Po dogovoru s predavateljico so pripravili čičerikin namaz in grahov humus, zraven pa pirin in ajdov kruh. Spoznali smo tudi, da se sladice lahko pripravijo na mnogo bolj zdrav način. Člani so poskusili presni zavitek z jabolki in kokosove rezine.

Vsi so bili nad jedmi navdušeni in marsikdo je sklenil, da se bo poskušal prehranjevati čim bolj zdravo.

Urša Jakop



Navdušenje nad hrano

Velikonočna delavnica

V sredo popoldan smo na društvu organizirali velikonočno delavnico. Odziv je bil kar precejšen. Z Urško sva pripravili material, za potek delavnice pa sta skrbeli gospa Hedvika Navodnik in gospa Nada Suzić. Dela je bilo kar nekaj, zato smo ob koncu delavnice obžalovali, da se nismo dobili prej, saj bi tako lahko naredili še več izdelkov. Izdelovali smo namreč majčkene rumene piščančke in zajčke iz volne. Moški del članov nam je priskočil na pomoč pri izdelavi košaric, kamor smo polagali piščančke in zajčke, za okras pa smo dodali še nekaj čokoladnih jajčk.

Sama delavnica se je tako razdelila na štiri dele. Moški del je izdeloval košarice, ene ženske so izrezovale kroge iz papirja, kamor so potem druge napelevalle oziroma šivale volno. Na koncu pa so vsi izdelki prišli pod roke oblikovalke gospe Hedvike,

ki je cofke postrigla, olepšala, spela ter jim dodala oči, ušesa, tačke in nos, piščančku pa kljunček.

Delavnica je bila zelo zanimiva in glede na odziv vseh udeležencev jo zagotovo še ponovimo.

Metka Rednak Glažar



Udeleženci delavnice

Obisk Galerije Velenje

V društvu se trudimo organizirati aktivnosti z različnih področij, veliko pozornosti pa namenjamo tudi povezovanju z lokalno skupnostjo, zato smo se z veseljem odzvali povabilu Galerije Velenje, da si ogledamo aktualno razstavo in skupaj z njimi izvedemo slikarsko delavnico.

Galerija je bila zgrajena leta 1971 na Titovem trgu 5. Arhitekt Adi Miklavc jo je postavil ob bok po-



Skupinska

membnim arhitekturam – kulturnemu domu, delavskemu klubu, ljudski univerzi (1957) in poslovni zgradbi Premogovnik Velenje.

Ogledali smo si razstavo mlade umetnice Barbare Drev, ki nas je tudi sama popeljala po galeriji in nam svoje umetnine približala. Razstavljene slike so nastajale med leti 2010 in 2014, nosijo pa naslov »tek med poli nasprotij«. Gre za moderno umetnost. Drevo pri ustvarjanju uporablja postopek večplastnosti in posega v tretjo dimenzijo. Nekateri so se s takšno umetnostjo srečali prvič, enim je bila bolj všeč, drugim manj. Ogledali smo si tudi razstavljene risbe, ki so jih narisali otroci enega izmed velenjskih vrtcev. Nato smo v kletnih prostorih galerije izvedli slikarsko delavnico. Poskušali smo izdelati večplastne slike. Vsak je lahko narisal, kar je želel, in uporabil barvice, voščenke, akrilne barve ... Najprej smo na tršo podlago narisali osnovo, potem pa smo uporabili dve plasti paus papirja. Vse skupaj smo združili in nastale so tridimenzionalne fotografije, ki jih bomo razstavili v društvu, ob priliki pa tudi na razstavi članov.

Delavnica je bila zanimiva, predvsem pa drugačna. Spoznali in naučili smo se nekaj novega in veselimo se nadaljnega sodelovanja z Galerijo Velenje.

Urša Jakop

Predavanje o sluhu

Marec je čas za medsebojno informiranje društev, v katere so vključene osebe s specifičnimi težavami in okvarami. Pri tem je sodelovalo tudi naše društvo, in sicer smo se odzvali na povabilo Kluba CVB iz Šmarjeških Toplic in predavali o poškodbah sluha, težavah zaradi neuporabe slušnih aparatov, tinitusa in posledično socialne izolacije naglušnih ljudi. V ta klub se vključujejo ljudje z cerebralno-vaskularno boleznijo oz. tisti, ki so preboleli možgansko kap. Gospod Kirn Martin, predsednik njihovega kluba, nas je predstavil in v dvorani hotela prijazno sprejel, Vladimir Kastelec, naš predsednik, in Vesela Banić, sekretarka, pa sta več kot 3 šolske ure predstavljala težave naglušnosti. Naglušnost je namreč zaradi podaljšane življenjske dobe, zdravljen in antidepresivov, hrupa, stresa ipd. postala bolezen 21. stoletja. Prikazali smo tehnične pripomočke za boljše razumevanje in slišanje, ki omogočajo neodvisnost ljudi z okvaro sluha. Veliko je bilo vprašanj in izpovedi iz lastnih izkušenj ali iz izkušenj družine. Vzdušje je bilo prijetno, udeleženci pa so nam zagotovili tudi, da so zvedeli veliko novega in da bodo informacije širili naprej.



Udeleženci predavanja

Gospa Obrč, s katero sva predavanje organizirali, se nam je s cvetjem zahvalila za izčrpno in dobro predstavljene posledice izgube sluha, ki igra v življenju človeka zelo pomembno vlogo – tako pri slišanju, komuniciranju in ravnovesju kot socialni integraciji. Tudi mi smo bogatejši za nova spoznanja, zato smo Klubu CVB hvaležni.

DGN Novo mesto

Predavanje o divjih živalih

Pohod na Tuševo nad Vinsko Goro smo v Medobčinskem društvu gluhih in naglušnih Velenje izkoristili tudi za obisk v brunarici in udeležitev predavanja o divjih živalih v Sloveniji.

Takoj ko smo s Tuševega prišli po hribu navzdol na majhno jaso, so naše oči zagledale srnjaka, ki se je pasel v travi. Seveda ni bil pravi, okrog po travniku je bilo še nekaj dinozavrov. Kmalu nas je pozdravil Franc, prijazen in uglajen gospod. Povabil nas je za mizo v naravi ter nas postregel s krepkim in doma pečenim kruhom. Povedal je nekaj zanimivosti o dinozavrih pa o rudniku in seveda o naravi in živalih. Najprej sem ga malo pocukal, kako to, da ni član našega društva, saj ima dva slušna aparata. Pozneje pa sem izvedel, da je bil nekoč direktor premogovnika in predsednik Lovske zveze Slovenije in še veliko drugih funkcij je opravljal. Povedal je, da brez slušnih aparatov ne more biti in da imajo v sorodstvu kar nekaj oseb, ki imajo težave z sluhom.

Po okrepcilu in krajšem razgovoru nas je popeljal v svojo rezidenco. Tam ima človek res kaj videti: trofeje srnjakov, jelenov, gamsov in ostalih živali. Najbolj pa nas je navdušilo to, s kakšnim žarom in veseljem nam je razlagal o divjih živalih. Vsako vrsto je posebej opisal, nam pokazal rogovje ter kožo, ki jo živali nosijo pozimi in poleti. Pojasnil

je razlike med srnjadjo, jelenjadjo in gamsom ter povedal, kaj med katere vrste sodi. Večkrat je povedal tudi kakšno dogodivščino z lova, npr. kako je uplenil določeno trofejo. Zanimivo je, kaj vse se človek nauči in doživi, če živi v stiku z naravo. Še posebej zanimivo pa je bilo tisto o medvedu: prijatelj mu je svetoval, da če se sreča z njim, naj mu reče, naj gre stran. In potem je na lovu res srečal medveda, ki je šel naravnost proti njemu. On je imel nabito puško in nekako petindvajset metrov pred njim mu je rekel: »Medo, zdaj pa stoj.« Le-ta se je postavil na zadnje noge in se spustil nazaj na tla ter odšel – kot bi vedel, da ga v nasprotnem primeru čaka krogla. Medveda seveda ni dovoljeno ustreliti kar tako, pač pa moraš imeti posebno dovolilnico.

Pokazal nam je tudi, kako so zajci pozimi obgrizli veje drevesa in kako so se v ptičjih hišicah nasešili sršeni, kuna in ostale živali, ki tam nimajo kaj početi. Res so nenavadna pota živali in narave. Večkrat nas je pozval, naj ga kaj vprašamo. Verjamem, da bi nam gospod Franc lahko govoril še cel dan in da je imel še veliko dogodivščin na zalogi, vendar smo imeli v planu še en ogled in pot nazaj v Velenje.

Ob tej priložnosti bi se Francu rad zahvalil za prijeto, koristno in predvsem lepo predavanje, ki nas je obogatilo z marsikatero informacijo.

Franc Forštner



Predavanje

V novem letu s TV-zanko ob sliki razumljen tudi zvok

Ne morem opisati veselja, ki ga doživljam ob tem, da sem dočakal dan, ko kljub izgubi sluha ponovno razločno razumem zvoke in govorjenje na televiziji. Kakšna razlika, ko lahko dobro slišim in razumem izgovorjeno, kajti do sedaj sem samo gledal gibljive slike!

Dobil sem namreč TV-zanko. Kot član društva z okvaro sluha sem si ta pripomoček želel, saj sem ga v društvenih prostorih preizkusil in bil nad njim navdušen. Dolga leta sem bil v tišini in brez informacij, televizijo pa sem gledal brez zvoka. Dokler se nisem včlanil v društvo, še vedel nisem, kaj vse obstaja in kako tehnologija napreduje. Potem pa sem izkoristil možnost pridobiti zanko iz fonda za tehnične pripomočke. Tako sem namesto 120 € sofinanciral le 36 €. Čeprav težko, bom z veseljem plačal za nekaj, kar mi je spremenilo življenje. Zvedel sem, da smo gluhi in naglušni edina kategorija invalidov, katerim država ne sofinancira pripomočkov. Kakšna diskriminacija! Danes je človek brez informacij popolnoma odrezan, če pa si doma z juga Slovenije, še toliko bolj.

Zahvaljujem se gospe Banić in gospodu Kastelcu, da sta mi stala ob strani, me izčrpno informirala in spodbujala, da sem si priskrbel nekaj, kar mi omogoča uporabo televizije in me s tem informira. Drugim ljudem se to zdi popolnoma normalna stvar, za nas, gluhe, pa ni. Vendar pa je ta majhna črna škatla, TV-zanka, meni odprla svet do informacij in zabave. Gospod Kastelic mi jo je pomagal tudi namestiti doma v Črnomlju, za kar sem mu še posebno hvaležen. TV-indukcijske zanke ne bi dal stran za nič na svetu. Vsem naglušnim osebam, ki ne razumejo besedila na televiziji, priporočam, da si jo omislijo, saj je res enkraten pripomoček. Vendar pa je treba opozoriti, da vsi tehnični pripomočki pomagajo le, če nosite slušni aparat.

Opisal sem lastno izkušnjo z namenom pomagati še komu. Zanimivo in hkrati zaskrbljujoče je, da tudi zdravniško osebje ne ve nič o pripomočkih za boljše razumevanje, in so še sami navdušeni, ko jim posredujem uporabne informacije, ki jih izkoristijo na primer za pomoč svojim staršem. Naglušnost namreč ne izbira ne po izobrazbi, ne po starosti, ne po premožnosti! Pomembno pa je, da jo zaznamo čim prej, jo sprejmemo in se oborožimo s čim več informacijami.

Jože Vivodinac



Jože Vivodinac ob prejemu tehničnega pripomočka

Gledališka delavnica gluhih v Kranjski Gori

V četrtek, 10. aprila, so s Češke z vlakom do Jesenic prispeli štiri gluhe študentke in dve njihovi profesorici, prof. Zoja Mikotová in dr. Veronika Broulíková – s fakultete JAMU v češkem mestu Brno. Pričakali smo jih in jih s kombijem odpeljali v Kranjsko Goro. Takoj smo pripravili okvirjen načrt dela za naslednja dva dneva.

V petek smo se iz Kranjske Gore odpeljali v Ljubljano na obisk Zavoda za gluhe in naglušne Ljubljana. Češke študentke so za otroke pripravile poseben nastop – igro pravljic. Predstavo si je ogledalo 20 otrok, tako gluhih in naglušnih kot tudi avtistov. V prvem nastopu je študentka Anna nastopila s pravljico Volk in sedem kozličkov, sledila je igra študentke Nikole, ki je predstavila zgodbo o Zlatolaski in treh medvedih. V tretjem nastopu je študentka Veronika pripravila pravljico Obuti maček, zadnjo igro pa je predstavila študentka Vera z zgodbo Krof. Vse igre pravljic so bile prikazane v znakovnem jeziku.

Po predstavi smo se odpravili na ogled mesta Ljubljana in gostom s Češke predstavili slovensko zgodovino in kulturo. Po ogledu smo se odpravili nazaj proti Kranjski Gori, kjer se nam je pridružilo še 24 gluhih in naglušnih udeležencev gledališke



Delavnica

delavnice, in sicer iz Velenja, Krškega, Celja, Ljubljane, Kranja in Maribora. Udeleženci so se najprej drug drugemu predstavili in povedali, zakaj so se delavnice udeležili in kaj od nje pričakujejo. Nato je sledil kratek gledališki nastop naših gostov s Češke.

V soboto dopoldne sem program delavnice za skupino 22 udeležencev s pomočjo pomočnice Jelene Bolšedonove vodila jaz. Najprej smo se s plesom ogreli, igrali smo razne gibalne spominske igre, izvajali skupinsko masažo ter različne vaje iz plesne ritmike. Našemu gluho-slepemu udeležencu Jožetu Tekavčiču smo predstavili mentorje. Razdelili smo se v pet skupin, v katere smo vključili tudi študentke s Češke. Vsaka od skupin je pripravila svojo grafično predstavo igre, s katero so na koncu



Udeleženci

udeleženci tudi nastopili. Nato smo se premešali med seboj in ponovno oblikovali 5 skupin ter za posamezne grafične predstave napisali scenarij ter režijo. Vse je bilo treba dobro razmisliti in pripraviti natančen načrt.

V popoldanskem času so češke študentke ponovno nastopile s pravljicami v znakovnem jeziku, enako kot prejšnji dan v Ljubljani. Udeleženci delavnice so bili zelo zadovoljni in so lepo sodelovali v predstavi. Po odmoru so študentke prevzele vodenje delavnice. Udeleženci so se aktivno učili žongliranja, psihomotoričnih iger in igralskih trikov. Tudi Tekavčič je lepo sodeloval. Nanj nismo pozabili niti med nastopom, saj so mu študentke poskušale čim bolj omogočiti, da je nastop spremljal s tipom. Na koncu so nam posodile svoje izdelane knjige, ki so jih pri nastopu uporabljale.

Udeleženci delavnice so se razdelili v štiri skupine in se preizkusili v podobnem nastopu, kot so si ga predhodno ogledali, le da je bil tokrat v slovenskem znakovnem jeziku. Vsi smo zelo uživali, kar pa je najpomembnejše, pridobili smo veliko novih izkušenj in znanja. Nato smo izvedli še skupinsko vajo za nastop na gledališkem festivalu gluhih, ki bo letos oktobra v Krškem.

Ob zaključku delavnice so vsi udeleženci prejeli potrdila o udeležbi. Zahvalili smo se našim gostom s Češke, ki so nam predali res ogromno novega znanja in vtisov. Z vsem, kar so se udeleženci na tokratni delavnici naučili, pa se bodo predstavili na letošnjem gledališkem festivalu.

Lada Lištvanova, mentorica gledališke delavnice

Gledališče drugačnosti

Društvo gluhih in naglušnih Severne Primorske uspešno predstavlja našo malo državo in kulturo gluhih tudi na drugi strani meje. Vabijo nas na različne festivale, najpogosteje pa nas povabijo na festival socialnega gledališča Gledališče drugačnosti (Altre espressività).

Na letošnjem festivalu, že sedemnajstem zapovrstjo, je nastopilo 12 različnih gledaliških skupin. Na zaključnem večeru so bile prisotne vse skupine in vsem nastopajočim so izročili zahvalo za sodelovanje. Gonilna sila festivala sta Vito Dalò in Erica Gasparincic, glavni pokrovitelj pa je Goriška pokrajina (Provincia di Gorizia). Festival vsako leto poteka v več italijanskih mestih: Gorica, Tržič, Krmin, Gradišče in Štarančan.



Gledališka igra Navijač

Naše društvo je na tem festivalu nastopilo že šestkrat. Leta 2007 smo z igro Kip v parku nastopili v Gorici, leto kasneje pa z igrama Plesna šola in Akrobatski letalec v Gradišču. Leta 2009 smo publiko, prav tako v Gradišču, ogreli s Krznenim plaščem. V letih 2011 in 2012 smo z igrama Fina dama pri frizerju in Zmešnjava nastopili v Štarančanu.

V letošnjem letu sta naše barve, in to dobesedno, zastopala Rajko Demir in Jožef Bizjak z igro Navijača. V slovenskem navijaškem dresu sta od publike izvabila bučen odziv.

Mojca Komel



Bučen aplavz publike

Predavanje o naglušnosti v Medgeneracijskem društvu Z roko v roki

V mesecu maju sem se odzvala povabilu gorenjskega Medgeneracijskega društva Z roko v roki, da pripravim predavanje na temo naglušnosti. Društvo, ki sicer gostuje v prostorih MDGN Auris Kranj, je bilo ustanovljeno predvsem z namenom izvajanja programov samopomoči za starejšo generacijo. Poleg tega v društvu dajejo poudarek tudi prostovoljstvu, ozaveščanju srednje generacije o starosti, delujejo povezovalno ter opozarjajo na problematiko staranja celotne populacije. Društvo deluje na območju Mestne občine Kranj, Občine Preddvor, Občine Naklo, Občine Tržič in Občine Jesenice.

Kljub temu da so člani društva v stalnem in neposrednem kontaktu z gluho in naglušno populacijo ter so z gluhoto seznanjeni in vejo, da je v porastu in da se težave z leti stopnjujejo, me je prijetno presenetila številna udeležba. Čeprav je bil dan nekoliko zaspan in težak, so bili udeleženci aktivni in so tako pripomogli k dinamičnemu in tudi domačnemu vzdušju. Tematika je v njih spodbudila razmišljanje o naglušnosti in marsikoga tudi opo-

mnila, naj preveri svoj sluh. Naglušnost je namreč zahrbtna in se v naše življenje prithotapi tako postopoma, da jo po navadi opazimo šele takrat, ko je že pozno, zato se tudi teže spopademo ovirami, ki pridejo z njo. Poudarila sem čustveno doživljanje spremenjenega stanja in posledice, ki jih nesprejemanje situacije lahko povzroči. Naglušni se namreč soočajo z izoliranostjo, s katero se sicer soočajo tudi starejši, izguba sluha pa jih vanjo pahne še dodatno. Spregovorili smo o težavah zaradi tinitusa, o težavah pri gledanju in poslušanju aktualnih oddaj, o težavah pri obisku zdravnikov pa tudi ordinacij, ki se profesionalno ukvarjajo s področjem izgube sluha.

Razveseljujoče je dejstvo, da narašča zanimanje za predavanja, ki jih izvajamo naglušni, saj o težavah lahko povemo iz prve roke. To seveda pomeni, da se naglušni posamezniki izpostavimo in poveemo, s čim vse se srečujemo, kako težave rešujemo in da smo pripravljeni priskočiti na pomoč ter predati svoje znanje naprej. Zanimivo je, da se ob koncu predavanja navadno porušijo tiste notranje bariere, občutki sramu, ki se porajajo v posameznikih, in se odpre razprava, ki pokaže nujnost in potrebnost druženja na takšen način.

Darja Pajk

Je izguba sluha lahko povod za hitrejšo atrofijo možganskega tkiva?

Ugotovljeno je, da izguba sluha pri starejših odraslih pospešuje izgubo možganskega tkiva, zato sta tako preventiva kot tudi zdravljenje oz. oskrba z ustreznimi sredstvi, ki omogočajo poslušanje, še toliko bolj aktualni.

Znanstveniki nacionalnega inštituta Johns Hopkins v ZDA (Johns Hopkins Medicine in USA) so na podlagi dolgoletne študije ugotovili, da je pri starejših osebah, ki ne ohranjajo nivoja poslušanja, atrofija možganov hitrejša in intenzivnejša. Torej osebe, ki se po ugotovljeni izgubi sluha ne odločijo za uporabo slušnih pripomočkov oziroma se ne vključijo v morebitne drugačne oblike zdravljenja, posledično trpijo za večjo izgubo možganskega tkiva kot

preostala populacija. To dejstvo je sicer logično in poznano, strokovnjaki inštituta John Hopkins pa so ga tudi dokazali.

Doktor Frank Lin in sodelavci so v longitudinalni študiji, izvedeni v Baltimoru, primerjali možganske spremembe v procesu staranja med odraslimi z normalnim sluhom in med tistimi, ki so sluh izgubili. V študijo je bilo vključenih 126 udeležencev, ki so imeli enkrat letno magnetnoresonančno slikanje (MRI). Na ta način so v obdobju 10 let sledili spremembam možganov. Vsak udeleženeec, vključen v raziskavo, pa je imel pred tem tudi obsežen zdravniški in psihični pregled. Ob začetku raziskave, to je bilo leta 1994, je imelo 75 oseb normalen sluh, 51 pa jih je imelo okvaro sluha vsaj na nivoju lažje naglušnosti (izguba sluha 25 dB). Po preteku

desetih let so s ponovnim magnetnoresonančnim slikanjem udeležencev ugotovili, da se je pri tistih, ki so imeli ob začetku raziskave slabši sluh in slušnih pripomočkov niso uporabljali, atrofija možganov širila hitreje kot pri tistih z normalnim sluhom. Osebe z okvaro sluha so letno izgubile več možganskega tkiva v primerjavi z osebami brez okvare sluha. Bistveno večji je bil tudi propad tkiva v predelu možganov, ki je odgovoren za obdelavo zvoka in govora, saj je bil sprejem zvočnih stimulacij osiromašen.

Študija torej samo potrjuje, kako nujno potrebna je dobra zgodnja obravnava oseb z izgubo sluha. Namreč le z dobro obravnavo ter stalno stimulacijo zvočnih poti in centra za sluh lahko ohranjamo

dobre rezultate. Zanimarjanje izgube sluha torej vodi k strukturnim možganskim spremembam, kar je seveda zaskrbljujoče za nadaljnje kakovostno življenje posameznikov. Tudi dr. Lin in njegovi sodelavci so v ugotovitvah poudarili, da imajo osebe, ki niso vključene v zgodnje in ustrezne obravnave, pomembne za ohranjanje sluha, več zdravstvenih težav, kot so: povečano tveganje za demenco, več je hospitalizacij, večkrat padejo in nasplošno imajo slabše tako telesno kot duševno zdravje.

Povzela: Darja Pajk

Vir: www.hopkinsmedicine.org in www.medicalexpress.com

Več lahko preberete na <http://www.hear-it.org/Untreated-Hearing-Loss-Makes-The-Brain-Shrink>

Nov ponudnik slušnih aparatov na slovenskem trgu

V petek, 9. maja 2014, je v nakupovalnem središču BTC poslovalnico odprl nov ponudnik slušnih aparatov.

Cilji novega ponudnika so izboljšanje oskrbe s slušnimi aparati v Sloveniji, povečanje možnosti izbire in dvig kakovost življenja tistim, ki imajo težave s sluhom.

Obljubljajo osebno obravnavo, nove možnosti preizkušanja slušnih aparatov ter raznovrstno ponudbo slušnih aparatov in dodatkov za boljše poslušanje s slušnimi aparati. Kot tudi ostali ponudniki slušnih aparatov v Sloveniji tudi oni obljublajo sodobne postopke izdelave in individualnega prilagajanja ter iskanje najprimernejše rešitve

za različne stopnje in vrste naglušnosti ter tudi za različne želje uporabnikov.

Ponudba novega dobavitelja zajema slušne aparate proizvajalca Unitron. Po ugodni ceni so na voljo tudi originalne nemške baterije PoweOne (primerne za vse blagovne znamke slušnih aparatov), izdelki za nego in vzdrževanje slušnih aparatov MG Développement ter še mnogo več.

Kdor dvomi v svoj sluh, lahko na njihovih slušnih centrih hitro in brezplačno opravi test sluha ter tudi neobvezujoč preizkus slušnih aparatov.

Tehnologija v slušnih aparatih je postala v zadnjih letih zelo prefinjena. Današnji slušni aparati zagotovijo, da so tihi zvoki slišni, vendar istočasno tudi skrbijo, da glasni zvoki niso preglasni. Izboljšave vključujejo še funkcije, ki ščitijo sluh pred nenadnimi močnimi zvoki in povečajo možnost razumevanja govora tudi v hrupu.

Nekateri slušni aparati se v vseh slušnih okoljih povsem samodejno prilagajajo. Brežžične možnosti povezovanja slušnih aparatov med seboj ali z drugimi napravami (na primer mobilnimi telefoni, TV-ji, mp3-predvajalniki) dodatno povečajo uporabnost slušnih aparatov tudi v najzahtevnejših slušnih okoljih in pri telefoniranju.

Nov ponudnik slušnih aparatov vas vabi, da obiščete njihove slušne centre v Ljubljani in v Mariboru. Prav tako je sklenil pogodbo z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije, kar mu omogoča izdajanje slušnih aparatov na zdravniško naročilnico.

Povzeto po: www.audiobm.si

Adem Jahjefendić



Direktor Franci Urankar, foto: Adem Jahjefendić

Državno prvenstvo v bowlingu – trojice

V soboto, 5. aprila 2014, je Društvo gluhih in naglušnih Severne Primorske organiziralo državno prvenstvo gluhih v bowlingu v trojicah. Tekmovanje je potekalo v prostorih Magma X, kjer je bilo organizirano tudi kosilo.

Ko so se vsi tekmovalci zbrali, je predsednik športne sekcije DGN Severne Primorske Uroš Prinčič vse prisotne lepo pozdravil. Himno v znakovnem jeziku je odkretal Vladan Vukajlovič. Spregovoril je tudi predstavnik Mestne občine Nova Gorica Tomaž Horvat, državni svetnik in predsednik Odbora za socialno varstvo in zdravstvo Mestnega sveta Mestne občine Nova Gorica. Za njim je pravila in potek tekmovanja predstavil Tone Petrič, delegat Športne zveze gluhih.

Na državnem prvenstvu je sodelovalo kar 9 društev. Prijavljenih je bilo 10 moških trojic in 4 ženske. Tekmovanje je potekalo v dveh krogih.

Po zaključenem tekmovanju je sledila razglasitev rezultatov in za tem kosilo. Prvaki v moški

konkurenci so postali predstavniki DGN Ljubljana, v ženski pa DGN Celje.

Tekmovanje je potekalo umirjeno, brez zapletov. Nekateri so bili s svojimi rezultati zadovoljni, drugi nekoliko manj.

Sodelovalo je 10 društev	Ekipe	Število tekmovalcev
30 moških 12 žensk	10 moških ekip 4 ženske ekipe	42

Potek tekmovanja:

- 8.30 zbor tekmovalcev
- 9.00 otvoritev tekmovanja z državno himno (tudi v znakovnem jeziku)
Prvenstvo sta otvorila: Uroš Prinčič, vodja športne sekcije DGN Severne Primorske Gorica, in Anton Petrič, delegat SZGS
- 9.30 pričetek tekmovanja 1. skupina
- 12.00 pričetek tekmovanja 2. skupina
- 15.00 zaključek tekmovanja, podelitev medalj, kosilo



Prejemniki medalj



Rezultati:

MOŠKI

UVRSTITEV	DRUŠTVO	TOČKE
1	DGN Ljubljana	3151 točk
2	DGN Celje	3142 točk
3	DGN Podravja Maribor	3007 točk

ŽENSKE

UVRSTITEV	DRUŠTVO	TOČKE
1	DGN Celje	2532 točk
2	DGN Severne Primorske	2473 točk
3	MDGN za Gorenjsko Auris Kranj	2441 točk



Pred začetkom

Mojca Komel

Francki ob 70-letnici

Naj vsako jutro novo upanje ti da,
preživi vsak dan v vedrini in smehljaju,
naj zdravje ves čas se te drži
in zadovoljstvo sije ti iz oči.
Ostani še naprej tako dobra in ljubeča,
pa ne bo te pozabila sreča.

Želimo ti še mnoga zdrava leta!

Skupina za samopomoč – DGNP Murska sobota

V spomin

*Srce je odbilo
in dih je zastal,
a nate spomin
bo vedno ostal.*



*Ademu Jahjefendiću
iz Celja*

11. 4. 1939–23. 4. 2004

23. aprila je minilo 10 let, odkar te ni več med nami. Bil si dolgoleten sekretar društva. Člani društva ne bomo nikoli pozabili, da si bil prvi pobudnik tega, da bi nekoč imeli svoj dom in svojo hišo, in vsem nam si bil v oporo. Resnično si živel za gluhe in naglušne in se boril, da bi se sanje uresničile.

Želja se ti je začela izpolnjevati, ko smo leta 1986 od Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije prejeli staro zapuščeno hišo na Lešničarjevi 5 v Celju. Bili smo presenečeni, ti pa si v mislih že postavljaj temelje za prostore novega društva in našega novega doma.

Potrskati si moral na veliko vrat, vendar si vztrajal, in tako so prihajala sredstva in gradbeni material, ki si ga uspel pridobiti od lokalnih podjetji. Leta 1990 smo vsi zavihali rokave, staro razpadajočo hišo porušili in ne glede na vremenske razmere začeli z resnim delom.

Tvoje delovno mesto takrat ni bila le pisarna, ampak tudi gradbišče našega novega doma, kjer smo skupaj s tvojim sinom Adijem in člani društva naredili veliko prostovoljnih delovnih ur. Ustanovil pa si tudi invalidsko podjetje Zaupanje d. o. o. in ga v krizi rešil pred propadom. Vendar pa sta vsa ta vložena energija in stres načela tvoje zdravje.

Bili smo kot ena velika družina, živeli smo za društvo in nove prostore – predvsem s tvojo podporo, brez katere nam ne bi uspelo. Leta 1992 smo ob mednarodnem dnevu gluhih slavnostno otvorili nove prostore. Zato, Adem, se ti želimo zahvaliti za vse, kar si storil za nas. Zaradi tebe imamo danes lep dom in nam je lepo, ko se srečujemo v njem.

V Celju imaš dva spomenika, prelepe prostore Društva gluhih in naglušnih Celje, v katerih se izvajajo posebni socialni programi za gluhe in naglušne, ter invalidsko podjetje Zaupanje d. o. o., ki še danes daje kruh številnim invalidom.

Hvala ti za vse. Imamo te v najlepšem spominu!

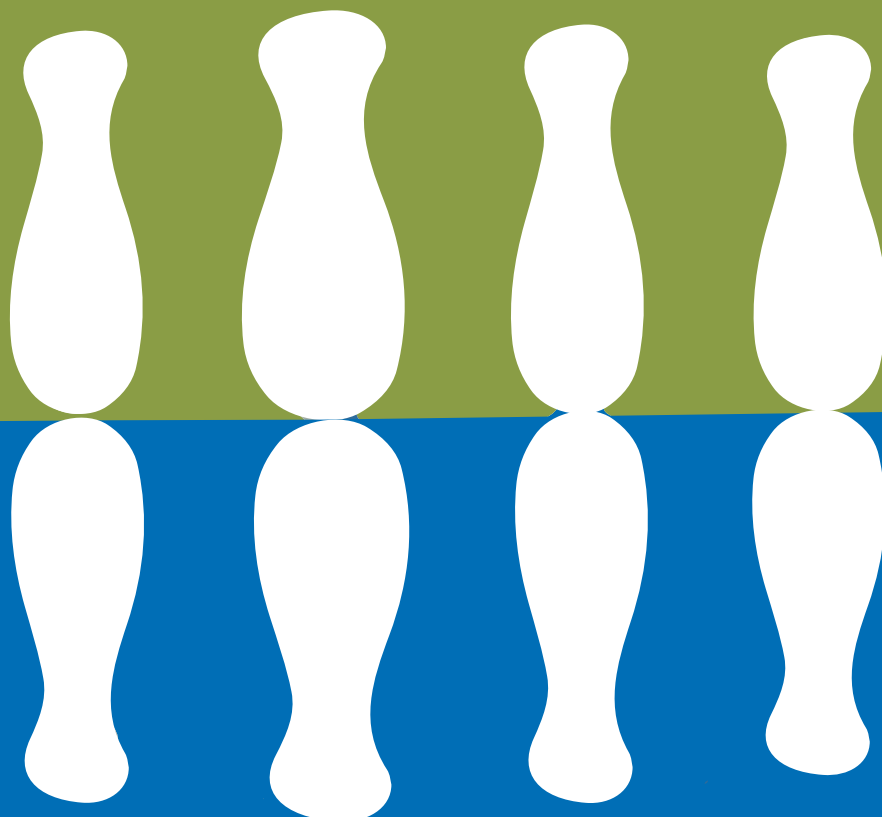
Člani Društva gluhih in naglušnih Celje



1st EUROPEAN DEAF NINE PINS CLASSIC CHAMPIONSHIPS

Celje (SLOVENIA), 23rd to 28th June 2014

Location: ŠRC Golovec,
Hala B, Dečkova 1,
3000 CELJE



Program: Team, Double, Individual and Sprint for Men and Women